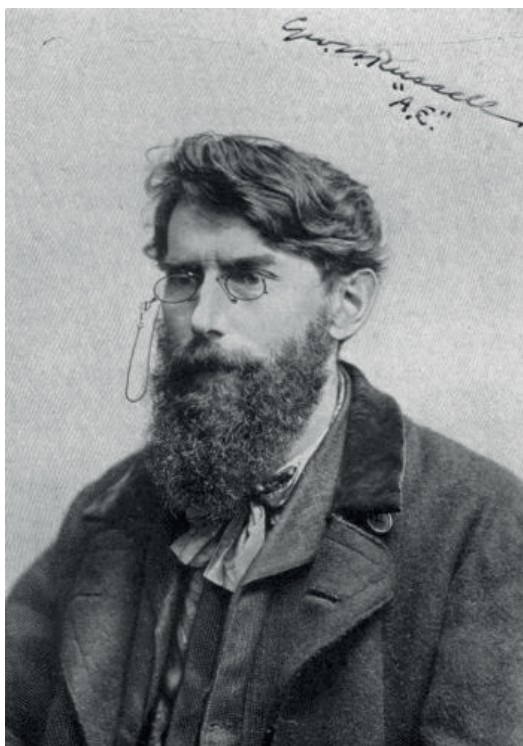

GEORGE WILLIAM RUSSELL - IZBOR ČLANKOV

GEORGE W. RUSSELL

IZBOR ČLANKOV

teozofija v sloveniji

GEORGE WILLIAM RUSSELL
IZBOR ČLANKOV

Izbor člankov, izvorno objavljenih na spletni strani www.teozofija.info

Prva elektronska izdaja

Izbor člankov, prevod, prelom in izdal: Anton Rozman

Slika na naslovnici: George William Russell

Leto izdaje: Ljubljana, 2022

Publikacija je brezplačna

Avtorske pravice © Teozofija v Sloveniji 2022

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v
Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID: 125527043

ISBN: 978-961-6561-65-5 (PDF)

GEORGE W. RUSSELL

IZBOR ČLANKOV

teozofija v sloveniji

Vsebina	Stran
<i>Biografija</i>	5
<i>Beseda o ciljih Teozofskega društva</i>	8
<i>Kako teozofija vpliva na človekov pogled na življenje</i>	10
<i>Samo-zaupanje</i>	20
<i>Skrivnost moči</i>	24
<i>Tolažba</i>	28
<i>Tragedija v templju</i>	31
<i>Ura somraka</i>	35
<i>Naše skrivne vezi</i>	40
<i>Vzpenjajoči se cikel</i>	44
<i>Doba duha</i>	47
<i>Gore</i>	51
<i>Koncentracija</i>	53
<i>Apolonova maska</i>	56
<i>Jagrata, Svapna in Sushupti</i>	60

George W. Russell - Biografija

George William Russell se je rodil 10. aprila 1867 v Lurganu, v okrožju Armagh na Irskem, kot najmlajši od treh sinov za glasbo navdušenega računovodje. Leta 1878 se je njegova družina preselila v Dublin, vendar pa je po navadi preživljala počitnice v Armaghu, kjer je leta 1880 George prvič začutil, da bi poskusil z risanjem in pisanjem. Istega leta je začel obiskovati tečaje v Metropolitan School of Art, od leta 1882 do 1884 pa je bil vpisan na Rathmines College, kjer je prejel več nagrad iz matematike, klasične književnosti, jezikov in lepopisja ter se odlikoval po skoraj fotografskem spominu in doživel svoje prve okultne vizije.

Leta 1884 je George William spoznal W. B. Yeatsa, ki je leta 1885 ustanovil Dublin Hermetic Society, medtem ko je bila naslednjega leta v Dublinu ustanovljena tudi loža Teozofskega društva. Postal je član obeh organizacij, vendar pa se je leta 1888 oddaljil od Yeatsa. Istega leta je začel uporabljati psevdonim AE, ko je narisal niz slik pod skupnim naslovom *Birt of Aeon*.

Leta 1890 je AE začel delati kot računovodja in se pridružil Ezoterični Sekciji Teozofskega društva.

V letih 1892-97 je napisal mnoge članke in pesmi za *Irish Theosophist* in *Irish Homestead* ter leta 1897 opustil delo računovodje, da bi se posvetil organiziranju kmetijskih zadrug.

Leta 1898 se je George William poročil z Violet North, izstopil iz T. D. in obnovil delovanje Hermetic Society. Štiri leta kasneje se mu je rodil sin Diarmuid.

Od leta 1902 do 1909 je bil član literarnega kroga Georgea Moora, sodeloval z Jamesom Joycem in napisal več pesniških zbirk, igro *Deidre* ter bil urednik *Irish Homestead* in pesniške zbirke *New Songs*, številnih irskih pesnikov.

V naslednjih letih je George William Russell nadaljeval s pisanjem pesmi; od leta 1923 do 1930 je deloval kot urednik *The Irish Statesman*. Umrl je 17. julija 1935 v Bournemouthu, v Angliji, pokopali pa so ga v Dublinu.

W. B. Yeats je napisal, da je bil AE "najbolj poduhovljen in prefinjen pesnik svoje generacije, vizionar, ki bi ga lahko postavili ob bok Swedenborgu in Blakeu."

Bibliografija

Collections of poems:

Homeward: Songs by the Way
The Divine Vision
New Poems
By Still Waters
The Hero In Man
The Renewal Of Youth
Collected Poems
Gods Of War
Imaginations And Reveries
The Interpreters
Midsummer Eve
Dark Weeping
Enchantment, And Other Poems
Vale, And Other Poems
The House Of The Titans

Other:

Deidre
The Candle of Vision
Song and its Fountains

Zbirke pesmi:

Proti domu: pesmi na poti
Božanska vizija
Nove pesmi
Ob tihih vodah
Heraj v človeku
Obnova mladosti
Zbrane pesmi
Bogovi vojne
Domišljije in sanjarjenja
Tolmači
Poletni večer
Temni jok
Začaranost in druge pesmi
Dolina in druge pesmi
Hiša Titanov

Drugo:

Deidre
Sveča vizije
Pesem in njeni izviri

The Avatars: A Futurist Fantasy

The National Being

Članki:

How Theosophy Affects One's View of Life

A Word upon the Objects of the T. S.

The Secret of Power

The Hour of Twilight

The Mask of Apollo

The Priestess of the Woods

A Tragedy in the Temple

Jagrata, Svapna and Sushupti

Concentration

The Element Language

At the Dawn of Kali yuga

A Talk by the Euphrates

The Cave of Lilith

A Strange Awakening

The Midnight Blossom

The Meditation of Parvati

Comfort / The Ascending Cycle

The Mystic Nights' Entertainment

The Story of a Star

On the Spur of the Moment

The Legends of Ancient Eire

Content / Yes, And Hope

Shadow and Substance

On W. Q. Judge's Passing

Self-Reliance

The Mountains

Works and Days

The Childhood of Apollo

The Awakening of the Fires

Our Secret Ties

Priest or Hero?

The Age of the Spirit

A Thought Along the Roa

The Fountains of Youth

A Poet of Shadows

Religion and Love

The Hero in Man

The Meditation of Ananda

The Renewal of Youth

Avatarji: fantazija o prihodnosti

Nacionalno bitje: Nekaj misli o irski politiki

Članki:

Kako teozofija vpliva na človekov pogled na ž.

Beseda o ciljih T. D.

Skrivnost moči

Ura somraka

Apolonova maska

Svečenica gozdov

Tragedija v templju

Jagrata, Svapna in Sushupti

Koncentracija

Prvinski jezik

Ob zori kali yuge

Govor Evfrata

Lilithina votlina

Nenavadno prebujenje

Polnočni cvet

Parvatijina meditacija

Tolažba / Cikel vzpona

Mistikova nočna razvedrila

Zgodba o zvezdi

O trenutni spodbudi

Legende starodavne Irske

Vsebina / Da, in upanje

Senca in snov

Ob smrti W. Q. Judgea

Zanašanje nase

Gore

Dela in dnevi

Apolonovo otroštvo

Prebujenje ognjev

Naše skrivne vezi

Svečenik ali junak?

Doba duha

Misel na poti

Izviri mladosti

Pesnik senc

Religija in ljubezen

Junak v človeku

Anandina meditacija

Obnavljanje mladosti

Beseda o ciljih Teozofskega društva

Irish Theosophist, 15. november 1892

1. Oblikovati jedro univerzalnega bratstva človeštva brez razlikovanja po rasi, veroizpovedi, kasti ali barvi kože.
2. Opogumljati preučevanje primerjalne religije, filozofije in znanosti.
3. Raziskovati nepojasnjene zakone narave in latentne moči v človeku.

Z ustanovitvijo pred nekoliko manj kot četrto stoletja, v dobi hladne nevere omrtvičene od nerazložljivih dogem, je Teozofsko društvo našlo dovolj veliko število privržencev, da je postalo precej znano, in dovolj navdušenih, da so mu podarili zagon in iz njega ustvarili živo silo.

Razglasitev njegovih treh ciljev - bratstva, modrosti in moči, je delovala kot klic trobente, na katerega so se odzvali mnogi, ki so izšli iz drugih spopadov; in iz tišine in odmaknjenosti so prišli mnogi, ki jih je zajel brezup, ki pa jim je bilo še vedno pri srcu staro čutenje.

Prvega cilja ni potrebno pojasnjevati, medtem ko lahko beseda ali dve o drugem ali tretjem pomagata razjasniti, da ne slabita, ampak usmerjata intelektualne energije in voljo v kanale, ki lahko služijo za izpeljavo prvega. V teh starih vzhodnih filozofijah najdemo spodbudo za bratsko delovanje,

ki morda ne bi bilo potrebno v nekem idealnem stanju, ki pa je mnogim v pomoč, ki si še vedno želijo, čeprav rojeni v svet, katerega dediščina je srčni hlad, opraviti svojo dolžnost. Naša dolžnost se spreminja v skladu z našim pojmovanjem narave, in na vzhodu so ljudje, za katere menimo, da so modri in velikani sveta, predstavili plemenito filozofijo, znanost o samem življenju, ne kot hipotezo, ampak kot gotovo resnico, resnico, ki so jo preverile oči, ki vidijo globlje od naših, ter razglasili z glasovi tistih, ki so sami postali resnica, o kateri govorijo; kajti Krishna tako uči Arjuno v *Dayani-shvari*: "Proti kateremukoli kraju se že človek usmeri na tej Poti, on sam postane ta kraj!" Zadnja beseda te modrosti je združenost. V osnovi vseh pojavov in tisto, kar preživi vse spremembe, je veliki princip, ki večno obstaja. Ob veliki beli zori obstoja sta iz tega principa valovala duh in prvobitna materija; ko sta valovala naprej iz svojega božanskega izvira, sta se razdelila, eno življenje v mnogo življenj, materija v brezštevne oblike, ki vsebujejo to življenje; duh ovija samega sebe v materijo in materija se razvija z delovanjem tega oživljajočega ognja.

Ta življenja potujejo skozi mnoge cikle oseke in plime, ločevanja in žalosti, z občasno radostjo zaradi bežnega srečanja.

Le s spoznanjem te združenosti, ki je duhovno njihova, lahko ta življenja dosežejo svobodo. Res je, da izkušnja rase govori, da predanost katerega-koli življenja univerzalnemu cilju prinese temu življenju nenavadno subtilno bogastvo in moč; z našo naravnostjo pospešimo našo pot v Večnost; od tu te zgodovinske izpovedi, objave o trajnosti in duhovnem stanju zavesti, ki so bile temelj vseh velikih religioznih gibanj. Krist pravi, "Jaz in moj Oče sva eno." "Pred Abrahamom sem bil jaz." In sv. Pavel pravi, "V njem živimo, se gibljemo in bivamo."

V indijskih svetih knjigah najdemo trditev mnogih modrecev, da so spoznali "tisto starodavno trajno in večno, ki ne odmre s pogubljenjem telesa," pa tudi med našimi sodobniki ne manjka ljudi, ki govorijo o podobni razširitvi svoje zavesti iz bolj grobih in materialnih v bolj nežna stanja mišljenja in bivanja. Tennyson je v znanem, nedavno objavljenem pismu,

omenil, da je večkrat izkusil takšno naravnost; da je ideja o smrti smešna; da to ni mišljenje, ampak stanje; “najčistejše od najčistejšega, najbolj gotovo od gotovih.” Z lahkoto bi našli mnogo takšnih primerov.

V naravi, v kateri je združenost osnova vseh razlik, v kateri je duša bolj povezana z dušo kot zvezda z zvezdo, v kateri se, če posameznik poruši ali spremeni red, spremeni tudi vse ostalo, je dolžnost vsakega človeka, ki zaznava to združenost, jasna, in poziv k bratskemu delovanju nujna, kajti sebičnost ne more več nositi maske modrosti, osamljenost pa norost, ki nas odreže od večnih resnic.

Tretji cilj društva, ki je opredeljen kot “študij psihičnih moči latentnih v človeku,” uresničuje le del članov; ti želijo bolj jasno razumeti delovanje določenih naravnih zakonov in se želijo bolj celovito predati temu življenju, v katerem živijo, se gibljejo in bivajo; in zunanji izraz okultnega življenja je tudi bratstvo.

Kako teozofija vpliva na človekov pogled na življenje

Irish Theosophist, 15. september 1894.

Predavanje v dublinski loži Teozofskega društva.

Ko vas prosim, da skupaj z mano obravnavate vpliv sistema mišljenja, ki ga imenujemo Teozofija, na človekov pogled na vse stvari, ki so vključene v izraz življenje, moram v uvodu priznati, da mojih zamisli nisem potegnil iz zajetnih knjig ali opravil neke obširne raziskave. Nadalje vas moram prositi, da verjamete, da je to, kar boste slišali, najbolj nepristransko poročilo, kolikor je to mogoče, o vprašanjih, ki jih bomo morali nujno obravnavati.

Okvir kateregakoli posameznega uma ni konstantna količina; do neke mere je določen z vzgojo, okoljem in vrojenimi težnjami; vendar pa se stalno spreminja; nenehno je pod vplivom subtilnih sil in okoliščin ter se spreminja z vsako novo izkušnjo in z vsakim novim občutkom. Pa vendar ti vplivi pogosto kažejo na svojo prisotnost z velikim preobratom v drži uma, mi pa jih najlažje občutimo tako, da pogledamo, kako ta posameznikova dejanja, ki so večinoma hoten ali nehoten izraz njegovega stališča, predstavljajo spremembo tega njegovega stališča. Dejansko nam naša lastna izkušnja

ponuja veliko snovi, na kateri lahko delujemo; kajti, upam si trditi, da ne bo nihče vztrajal pri tem, da je njegova drža do ostalega vesolja enaka kot pred desetimi ali petimi leti, ali celo pred enim samim. Že hiter pregled nam bo pokazal, da so mentalni procesi, ki se pojavijo pred določenim delovanjem, na nek pomemben način drugačni od tistih pred desetimi leti. Pomembno je to, da ugotovimo, kako je do spremembe prišlo, in to, ali naj človek dovoli, da zunanji dogodki vplivajo na njegove mentalne sklepe, ali pa mora postati, preko modrosti, pridobljene z naporom, zavesten mojster svoje usode.

Teozofija ima za svoj vodilni nauk absolutno izvorno združenost in povezanost vsega življenja, najsi vidnega, nevidnega, intelektualnega ali duhovnega, kar nam takoj ponudi ključ do razumevanja trenutnega vprašanja; kajti, v skladu s pogledom, ki ga prevzame posamezni mislec v zvezi z močmi in odnosi samega uma, bo tudi pogled na njegove dolžnosti in odgovornosti, ki jih te moči in odnosi vključujejo; ali z drugimi besedami, etika ali morala filozofije mora temeljiti na metafiziki. Torej, želim si biti čim bolj kratek pri opisovanju teozofskega pogleda na um in dušo ter njune moči in odnose; in, če ne bi bilo nujno zaradi povezanosti mojih misli, bi se zatekel k navajanju številnih spretnih, razumnih in tehtnih predstavitev o tem vprašanju, ki ste jih slišali v tej sobi.

Teozofija sprejema, če to predstavim čim bolj zgoščeno, vesolje, kot “razvijanje Božanskega življenja, ki deluje v vsaki obliki žive in nežive stvari.” Na človeka gleda kot na sestavljeno bitje, iskro tega božanskega univerzalnega duha, ki je oblečena v telo. Nesmrtni, neuničljivi človekov del je sestavljen iz te iskre univerzalnega duha, njegov nosilec je človeški duh, in um ali intelektualne sposobnosti. Ta uporablja kot bivališče telo, z njegovim živalskim življenjem, njegovimi strastmi in apetiti, kateremu človeštvo pripisuje tako velikanski pomen. Povezujoča vez je um, ki, poln vznemirjenja, močan in svojeglav, zaznava ves materialni obstoj in ki ga ženejo upanja in strahovi ter vihar obstoja. Lekcija, pri kateri je potrebno vztrajati in se je naučiti, je

ta, da je potrebno nižji del človeka, telo in njegove navezanosti, premagati in očistiti; in edini načini, na katerega se lahko naučimo njegovih resničnih funkcij, je preko trpljenja. Ko to storimo, se nekoliko približamo cilju, ko začnemo istovetiti našo zavest z našim resničnim jazom in ne z utvaro. Moči uma, ki zaznavajo ves obstoj in njegove odnose do ostalega, so tisti povezujoči člen, ki prenaša stik z zunanjimi stvarmi duši, ki postaja nosilec Modrosti, ki je eno od svojstev tistega, kar nima nobenega svojstva. Zato pravim, da so te moči in odnosi uma, ki jih na široko obravnava teozofska literatura, odločilni dejavniki pri oblikovanju naše etike. In ker nas, od Sokrata naprej, učijo, da je za usmerjanje našega lastnega ravnanja nujno samo-poznavanje, je poznavanje uma in njegovih zmožnosti izrednega pomena. Ta ima vsaj tri osnovne moči - in sicer, moč spoznavanja, moč čutenja in moč delovanja. Te moči, čeprav med seboj različne, pa niso ločene. Ko raziskujemo poznavanje, čutenje in delovanje, oziroma to, kar imenujemo s temi izrazi, lahko odkrijemo, če to skrbno preučimo, da so to le kombinacije treh prvin, ki se razlikujejo zgolj po tem, katera prvina trenutno prevladuje.

Locke bi nam predlagal, da, ko pravim "Jaz poznam," to pomeni, da je v moji zavesti, tako kot v vreči, prisoten nek predmet. Toda nobena vreča ne more proizvesti pojava poznavanja. Da bi ga proizvedli, je potrebno izraziti neko dejavno moč, ki ji pravimo inteligenca. Poznavanje nekega predmeta v umu vedno proizvede neko z njim povezano čustvo; to čustvo je običajno ugodje. Včasih pa so težave, ki spremljajo pridobivanje poznavanja, tako velike in povzročijo takšno nezadovoljstvo in bolečino, da je v um v skušnjavi, da bi jih zavrgel iz svoje zavesti, skupaj s predmetom, ki jih sproža. Poznavanje in čustva, ki jih poraja, sprožajo dejanja, ki so rezultat vrojenega delovanja uma, ki so ga spodbudila. Tako vidimo, da predhodniki vsakega delovanja vključujejo kot dejavno moč inteligenco; in etika, še posebej teozofska etika, ima zato praktično vrednost, ne pa zgolj špekulativno zanimivost.

Ker sem se tako zelo oddaljil od moje teme, je točka, ki jo moram sedaj obdelati, delovanje sistema, katerega večje resnice sem skušal orisati, na posameznika.

Prvi razred ljudi, ki jih bom obravnaval, so ravnodušni ljudje. Za njih Teozofija predstavlja najširše možno polje in razloge za zaželeno delovanje. Kaže na to, da nobeno delovanje ni brez svojega neposrednega trajnega rezultata in da je zato stališče ravnodušnosti povsem nevzdržno. Nihče, ki je preučeval teozofsko literaturo, ni mogel v njej najti opravičilo za *laissez-faire*. Ta kaže na velikansko vrednost tega, čemur pravimo malenkosti, in na sorazmerno majhno vrednost tega, kar ravnodušni najbolj ceni. Teozofija stalno vztraja pri delovanju v neki smeri, po možnosti zavestnem, dobro vodenem delovanju, s čistim vzgibom.

Agnostik je nekako posebna skrb Teozofije. Njemu takoj razkrije smeri, v katerih je mogoče pridobiti nadaljnje, polnejše in večje vedenje na vsakem področju znanosti ali filozofije. Njemu pravi, "nadalj s svojo metodo raziskovanja in vedi, da nič ne smeš jemati za samo po sebi umevno, da ne smeš sprejeti nobene druge avtoritete. Išči znanje! Mi lahko kažemo le na tisto pot, po kateri smo hodili sami. Razišči vsak kotiček svojega uma in se nauči, kako ga nadzorovati in kako občutiti svoje zaznave. Potem ne boš več nezaupljiv do svojih rezultatov kot mogoče nepopolnih, ampak boš vzpostavil nek tesnejši stik z Resnico."

Obema, tako agnostiku kot ravnodušnemu, bo študij Teozofije prinesel zavedanje odgovornosti napram drugim, ki je temelj našega univerzalnega bratstva. Težil bo po odstranitvi osebnostne prvine, ki je doslej tako zelo zamegljevala in mračila človekova raziskovanja ter ga postopoma vodil do odstranitve strahu glede rezultatov, kar nam prinaša (z odstranitvijo kesanja ali odobravanja) mir uma, v katerem je mogoče opraviti veliko delo.

Poziv teozofije znanstvenemu raziskovalcu je praktično istoveten predhodnemu. Pokazal mu bo, kar tiho prepoznavajo številni njegovi tovariši, in sicer, da je brezupno in brezdušno prepričanje materialista (da bo celotna

rast rase, boj za višje življenje, stremenje po kreposti, povsem izginilo, ne da bi pustilo kakršnokoli sled), uničujoče mentalno breme, ki vodi do popolne negacije. Pokazal mu bo, da je duhovna človekova narava v popolnem skladju z resničnimi teorijami in enako odvisna od temeljnih zakonov in vzrokov.

Če preidemo s področja nevere na področje vere - če uporabimo ti besedi v najožjem smislu - poskušajmo obravnavati, na kakšen način bo Teozofija vplivala na verujočega v nauke nekega sistema religioznega mišljenja. Če vzamemo najprej primer običajnega protestanta; Teozofija morda na videz ne bo uspela biti nadomestilo glede na svoje ločevanje osebnosti in božanstva ter glede na navado molitve, kajti iskren duhovnik je navezan na oba ta dva nauka. A, če bi bila, kaj nadomešča? Prinaša spravo; ne spravo izpred 1861 let, ampak vsakodnevno spravo, ki jo mora vsak izvajati v svojem življenju in s tem imeti velik vpliv na njegove prijatelje; predlaga, da se možnosti nahajajo v vsakem od nas, le če resnično iščemo pot.

Poleg tega, in to ni majhna stvar, odpravlja grozljivo rakasto tvorbo cerkvene vladavine, ki tako silovito podpira idejo o ločenosti in osebnosti; in končno, ponuja, namesto govornih molitev k Bogu, katerega naj bi se človek bolj bal kot pa ljubil, združitev s tistim višjim jazom, ki, če ga iščemo, prinaša mir, modrost, neskončno sočutje in neskončno ljubezen.

Kaj lahko Teozofija ponudi rimo-katoliku? Vse, kar ponuja protestantu; in še to, da ni vzvišena le ena ženska, ampak vsa ženskost, ker je istega bistva in duh celotne narave. Kaže, da ne obstaja nobena nadrejenost, ampak da lahko vsak, tako moški kot ženska, s trudom, urjenjem in stremljenjem, postaneta vredna nebes in ponovne združitve z edinim virom življenja in bivanja. Kaže na to, da celoten nauk svetosti in blaženosti izvira iz Resnice, pa čeprav prikrite in spremenjene.

In kaj prinaša ostalim? Kaj prinaša tisti duši, ki čuti prisilo svojih intuicij, da bi prepoznala izvorno božanskost človeka, ki pa se ne izraža v cerkvah, tako da bi to ustrezalo njeni čustveni naravi? Kaj prinaša tistemu, ki ga,

zaradi njegove želje po boljšem svetu, jaz imenujem simbolist, ker si v neki obliki umetnosti ali mišljenja stalno prizadeva izraziti tisto božansko energijo, ki je obenem modrost, zavestnost in energija? Ali ne prinaša Teozofija njegovi sili duše najboljši izhod? Ali niso njene ideje vsaj na istem nivoju, če že ne na višjem, kar mu lahko prinesejo njegovi najbolj sublimni trenutki čutenja? Če lahko v njenih nedrjih kdo najde mir, bo to gotovo simbolist, ki se vedno trudi izraziti svoj občutek za resnično, lepo, ki je navsezadnje le drugi odsev višjega uma, s svojim poznavanjem bistva vsega življenja, tako da bo lahko z njeno pomočjo opravil svoje najplemenitejše delo za človeštvo v družbi s tistimi, ki so, glede na to, da so predhodno za raso opravili vse, kar so lahko preko občutka dolžnosti, ki izhaja iz intuicij, spoznali, da jim nauki Teozofije ponujajo najširše možno polje za takšno delo in najbolj čist vzgib.

In sedaj, če končamo s posameznimi tipi, kako lahko gledamo na Teozofijo kot silo v etiki? Srečamo se z odstranitvijo instinkta sebičnosti, ki je bil nujen za napredovanje Ega skozi njegov materialni ovoj do polnega in celovitega poznavanja svojega višjega jaza; srečamo se s predstavitvijo nauka Bratstva v njegovih najbolj plemenitih aspektih; srečamo se z nujno zahtevo, da se poveča in razširi odgovornost, in s spremljajočim občutkom moči sprejemanja in izpeljevanja te odgovornosti. In z rastjo višjega čutenja v nas prihaja tudi do občutenja dodatne moči. Postopoma se učimo delovati brez razmišljanja o ali strahu pred rezultati; postajamo bolj strpni do pomanjkljivosti naših sosedov in manj do naših lastnih; odkrivamo, da z osvoboditvijo od predmetov čutov postajamo ravnodušni do majhnih težav in bolj svobodni v pomoči našemu sosеду, ko te pritiskajo nanj. Z vedenjem, da vzroki za sedanja stanja počivajo v preteklem delovanju in da naša sedanja dejanja postajajo vzroki za prihodnja stanja, se postavljamo v položaj, ko lahko delujemo s polno mero naših moči in sprožamo takšne vzroke, ki bodo ustvarili najbolj srečne rezultate za človeštvo kot celoto. Učimo se gledati na smrt, ne kot na odpiranje duhovnega življenja, ampak kot na odlaganje bremena, ki visi nad duhovnim življenjem, ki pa je vedno

z nami, tako sedaj kot pred rojstvom in po smrti. Učimo se zaznavati metode, s katerimi vesolje izpeljuje svojo usodo. Odkrivamo, da z vsakim dnem postaja močnejši naš občutek za nesmrtnost, za absolutno združenost z univerzalno dušo, ki se je najprej objavlja v nenavadnih čutenjih in čustvih; najdemo ključne do nadzora naših fizičnih in mentalnih sposobnosti in nismo presenečeni nad odkritjem deset tisočkrat večje vrednosti teh sposobnosti. Vse bolj in bolj se usklajujemo s tem, kar čutimo, da je izvor vse Resnice. Postopoma postajamo sposobni izraziti tista nenačutenja, za katerih veličino in sijaj nismo našli besed; dokler končno ne dosežemo, po mnogih inkarnacijah, trpljenju, včasih obupu, znanje, ki nas ponese onstran človeškega znanja v blaženost, ki je onstran naših sedanjih predstav, v mir, ki ga svet ne more ponuditi in ki presega vsakršno razumevanje, in ko smo se pripravljene odpovedati tej blaženosti in miru ter uporabiti to znanje za božansko sočutje do naših tovarišev, ki nam sledijo.

Toda kako lahko upamo na takšen napredek? Kaj moramo storiti, da bi uresničili te ideje? Ali dosežemo to stanje s tem, da si ga želimo? Ali ne obstaja nek način, s katerim bi se lahko z vsakim dnem pomaknili naprej? To je nekaj vprašanj, ki se bodo naravno pojavila na ustih vsakogar, ki ni v celoti seznanjen s teozofskimi idejami. In kaj naj povemo v odgovor? Ali naj rečemo, da je Teozofija le nauk za učene, kultivirane, premožne? Ali naj potrdimo, da sta krščanstvo in agnosticizem lažje dosegljiva za človeka s ceste? Ali naj rečemo, da Teozofija ni evangelij za današnje čase? Če obstaja kakšen rezultat študija Teozofije, potem je to gotovo pridobitev upanja, gotovega in določnega upanja, ki kmalu postane zaupanje, in kasneje, znanje. Odločno lahko trdim, da ni nobenega, kateremu ne bi ustrezal vsaj eden od tisočih aspektov Teozofije in ki bo dovolj močan, da bo postal vladajoče hrepenenje njegovega bivanja. Vendar pa enako odločno trdim, da je pri Teozofiji, tako kot pri vseh drugih stvareh, nujen čist vzgib in vztrajnost. Nobenega nič stane, če porabi eno uro na dan za meditacijo o nekem aspektu življenja, za razmišljanje o naši večni naravi in za prizadevanje, da bi se povezal z višjimi ideali čistosti, plemenitosti, Resnice.

Ali potem ne bi mogli ohranjati idejo o univerzalnem bratstvu, trdno zasedrano v naši zavesti, kot dejansko realnost, ki jo je mogoče doseči, in vedno delovati na tej osnovi. Meni nudi misel o absolutni združenosti vsega življenja tako visok ideal za vnašanje v praktično obliko kot mi to dovoljuje moja pomanjkljiva razvitost. Ali ne bi mogli sprejeti ta ideal, ali nekega drugega, kot tako bistven del našega mišljenja, da bi ta obarval vsa naša čutenja, čustva in dejanja? S tem bi odigrali svojo vlogo v boju. Tako ne bi bili kot Laodijci, ki niso bili ne topli ne hladni. Poskušajmo z naslednjim: poskusimo, da vidimo, kakšen bo učinek, in če se bomo, na podlagi lastne izkušnje, lahko prepričali v realnost te resnice; in nato nadaljujmo, da bi z naslednjimi preizkusi poiskali še večje resnice onstran te. Reinkarnacija in karma sta bistvena nauka za uboge in revne; mentalno in fizično. V Teozofiji niso potrebne intelektualne bistroumnosti; gre za duhovno zaznavo, in kdo si bo upal reči ubogemu, da je ima manj kot njegovi tovariši.

Edino področje, na katerem ima vprašanje "izključnosti" kakršnokoli mesto, je vprašanje okultizma. Večina ljudi je nezaupljivih do kakršnekoli tajne stvari. A ne pozabite, verjemite le v to, kar je vaš preizkus potrdil kot resnično, in ne obsojajte tistih, ki jih je neka neustavljiva spodbuda pognala v nadaljnje iskanje. Poleg tega naj se vsak, ki ni prepričan, da ga zanima študij okultizma, raje ustavi, preden se čemurkoli zaobljubi or sproži rezultate, ki jih ne pozna niti medlo.

Naj torej ponovim dejstvo, da bodo resničnega napredka deležni le tisti, ki si ga želijo doseči.

Tisti, ki naj bi bili nekaj več
kot tisti, ki praznujejo in se smeji ter umrejo, bodo slišali
glas dolžnosti kot noto vojne,
ki spodbuja njihov duh k velikemu podjetju
in k zbiranju moči za nalogo.

Še enkrat, znebite se brezbržnosti ali njenega sinonima ravnodušnosti. Dejansko je brezbržnost podedovani greh človeške narave. Nadvladajte jo in

nadvladali boste ostalo. Ne moremo si privoščiti, da bi počivali na doseženem; moramo iti naprej. Mirovati namreč pomeni nazadovati - še slabše, zadrževati druge.

Za konec mi je morda dovoljeno, da podam nekaj mnenj v zvezi z vplivom, ki ga je imela Teozofija name. Priskrbela mi je zadovoljive razloge za življenje in delovanje; vnesla je gorečnost v to delo, kar ocenjujem kot eno od najbolj vrednih stvari moje življenjske izkušnje. Pomagala mi je do tistega najbolj notranjega čutenja čaščenja in stremljenja, ki ga posedujemo mi vsi; pokazala mi je, da s širitvijo človekove zavesti v tisto univerzuma človek pridobi več znanja in priložnosti za pomoč človeštvu; in pokazala mi je, kje lahko najdem snovi za znanstven temelj etike, pa tudi to, kakšni bodo obrisi bodoče gradnje; ter končno, pokazala mi je, da do spremembe predmetov naših želja in do tega, da ne cenimo več toliko stvari, ki so nam drage, pridemo preprosto s pridobitvijo zanimanja za širše in polnejše stvari.

Samo-zaupanje

Irish Theosophist, 15. maj, 1896

Morda bi morali sedaj, ko se še nahajamo v stanju prehoda, ko so stari voditelji izginili iz pogleda, novi pa še niso zasedli svojega mesta v prvih vrstah, razmisliti o tem, kaj smo pravzaprav mi. Morali bi si postaviti nekaj vprašanj o tem našem gibanju: Kje so bili postavljeni njegovi temelji? Kaj nas povezuje? Kje je izvorna sila? Kaj so vrata? Na prvega boste odgovorili: "V Ameriki," ali pa: "V Indiji." In če je tisti stari nauk o izlivih resničen, potem naši nesmrtni umi niso povezani na zemlji, ampak v nebeškem svetu. Potem se je gibanje rodilo tam in se spustilo navzdol na zemljo, in vsa naša tukajšnja upanja in naporji ter dosežki le medlo odsevajo to, kar je bilo resnično in popolno v svojem namenu zgoraj, dogovor mnogih src, da bo-do rešila generacije, ki tavajo proti svoji usodi. Modrejši, močnejši, močnejši od nas so bili tisti, ki so nas ščitili v prvih letih, ki so hodili med nami, obnavljajoč spomin, šepetajoč našim srcem sporočilo pomena življenja, obnavljali pradavno prizadevanje duha po svobodi, znanju in popolnosti. Vendar pa je to tudi naše gibanje in ne zgolj gibanje Mojstrov. Mi opravljamo naše lastno delo; mi poskušamo podariti namen naši lastni prvotni volji. Naj kraljevski modreci zapustijo telesa, ki so za njih predstav-

ljala muko in bolečino. Prevzeli so jih zaradi nas in mi jim lahko pomahamo v hvaležno slovo ter razmišljamo o nevidnih področjih, ki bodo zaradi njihove prisotnosti toliko bogatejša, vzbujala toliko več hrepenenja, toliko več želje, da bi jih dosegli. Dejansko mislim, da so bližje srcu in umu kot so bili prej. To, kar je v nas realno, ne more s smrtjo izgubiti takšnih kot so oni. Še vedno bliska luč z duše na dušo v neprekinjenem žarčenju, v brezkončnem oplojevanju energije, mišljenja in volje, v brezkončnem vračanju veselja, ljubezni in upanja. Raje slišim eno njihovo besedo v mojem srcu kot tisoče v ušesu. O mojem vodniku in poveljniku raje razmišljam kot utelešenem v plamenu kot pa v glini. Čeprav lahko ozremo na grobu prijazen obraz, ki ne živi več, pa ne more prenehati magnetni vpliv, dih ognja, ki je iz duše valoval v nas. V naših najglobljih srcih čutimo, da tisti, ki jih imenujejo mrtvi, živijo, da so večno živi.

On si je zaslužil svoj počitek, globok počitek, če dejansko takšen kot je on sploh preneha delovati. Mi pa lahko gremo po svoji poti, prepričani, da vezi niso prekinjene. Kaj mislite, kaj nas je povezovalo? To, da ste poznali nekoga, ki je poznal Mojstre? Takšna prisotnost in takšen tovariš bi bil dejansko pomoč, vez. Toda jaz mislim, da tam, kjer stalno obstaja vera v naše transcendentno bivanje, v pravičnost, v našo duhovno združenost in uso, kjer obstaja bratstvo, da tam obstajajo nevidne vezi, povezave, sijoče niti, valovanje iz ter neprekinjen stik z božanskim. Toliko imamo v naših lastnih naravah, ne dovolj sicer, da bi nas izpopolnilo v skrivnostih, vendar pa dovolj, da razsvetli našo pot, da nam pokaže naš naslednji korak, da nam podari moč za dolžnost. Ne bi smeli vedno iskati pomoč izven sebe, ampak se spomniti, da bomo morali biti nekega dne sposobni stati sami. Na zanikajmo našega lastnega globljega bitja, našega skrivnega veličastja. Da sprejemamo te resnice, celo kot intuicije, ki jih nismo bili sposobni intelektualno opravičiti, je dokaz za to, da se v nas nahaja to, kar je bilo sproženo v preteklosti, kar živi in dobro ve, to, kar je v senčnem svetu le upanje. Tam je del nas samih, katerega napredovanja ne dojemamo. Obstajajo dejanja, opravljena v pozabljenih sanjah in globlja meditacija v ne-

zabeleženih tišinah dremeža. Navzdol, s področja na področje, si Nesmrtni utira pot v meso, duša pa gre v sanjah skozi dogodivščine, iz katerih pridobljena modrost se ne izgubi, ker tukaj ni spomina nanje. Pa vendar je bilo povedano dovolj, da smo dobili namig, vodilo, s katerim lahko sledimo tokovom volje do njihovega izvira. Nekega jutra se zbudimo, ko je zora tudi v naših srcih in v krvi ljubezen, ognjena sila, magnetna sladkoba. Če bi lahko šli k izviru te okrepljujoče moči, bi morda odkrili, da se je med snom v duši prebudil star spomin, ali pa ga je priklical Mojster, ali pa ga je preoblikovala čarobna moč Jaza, tako da smo se podali v iskanje Svetega Kraja. Najsi imamo tukaj vodnika ali ne, je ena stvar gotova, da je v ozadju in znotraj “deloval Oče.” Bojevnik, ki se bori za nas. Naše misli zaznavajo puščice iz njegovega toka. Ne bodo zgrešile, če bodo naše misli jasne. Ni pomembno, če v megli ne vidimo, kam zadenejo. Kljub temu delujejo. Čez čas se bo megla dvignila in razkrila čisto polje; in sijoče moči nas bodo pozdravile kot zmagovalce.

Ne dvomim v našo prihodnost; ne dvomim, da bomo imeli vodnika in neprekinjeno zaporedje vodnikov. Vendar pa mislim, da bo njihova naloga lažja, naša pot pa manj zastrta z malodušjem in dvomom, če se ne bomo naslanjali na nobeno hierarhijo bitij, kakorkoli vzvišenih, ampak na Zakon, katerega izvajalci so. Njihova moč, čeprav mogočna, prihaja in odhaja kot krčenje in širjenje. Oni so, tako kot mi, le otroci v gostih neskončnostih. Mislim, da bi si Modri želeli, da bi vsak od nas govoril nekaj takega: “O Bratstvo Luči, čeprav hrepenim po tem, da bi bil z vami, čeprav mi nudi podporo misel, da ste za mano, čeprav je vaša pomoč naredila mojo pot gotovo, pa vendar, če vam Zakon ne dovoljuje, da bi danes delovali zame, zaupam v Edinega, katerega ognjeni dih ljubezni nikoli ne ugasne; zato se radostno vračam k njemu; se mu predajam z veseljem.” Ali niso starejši bratje pošiljali svojih slov z namenom, da bi pokazali na to večje življenje; da bi nam povedali, da se moramo zanašati nanj; da bi nam pokazali večje prestole kot so tisti, na katerih sedijo oni? Dobro je biti pripravljen na to, da se soočiš z vsako priložnostjo z odprtim umom; da se srečaš s temo z

veselim in drznim mišljenjem, da pozdravljaš Luč s spoštovanjem, ljubeznijo in radostjo. Toda v srcu čutim, da nismo zapuščeni. Nekateri so odšli pred nami; sledili bodo drugi, istega duha in moči, da bi z novim dnem pozdravili na novo vstalo sonce in jutranje zvezde. Ko bo prišel, naj nas najde, ne zaspane po noči v času, ampak budne, pripravljene in opremljene za pot iz hiše sna, stegujoče roke proti luči, žive in delujoče z radostjo, z Bogovi kot našimi vodniki in prijatelji.

Skrivnost moči

Irish Theosophist, 15. maj, 1893

To zgodbo vam ne bi rad povedal le zato, ker je izjemna. Mislim, da nenavadnost, grotesknost in neobičajen značaj niso dovolj veliki razlogi, da bi javnosti predstavili dogodke, v katerih je prisotna prvina nadčloveškega. Svet ima, navzlic želji, da bi razumel naravo okultnega, tega dovolj in ne želi poslušati zgodb o pojavljanjih, ki nimajo nikakršnega duhovnega značaja ali ne razkrivajo nobenega duhovnega zakona. Dogodek, ki ga bom opisal, se je vtisnil v moj um in življenje, ne le zaradi svoje dramatične silovitosti ali osebnega značaja, ampak zato, ker je bil razodetje skrivnosti moči, skrivnosti, ki jo poznata tako modrost v dobrem kot modrost v zlem.

Moj prijatelj Feliks je bil nenavadno zmeden; ne le, da so bili neurejeni njegovi materialni posli, ampak je prehajal tudi skozi krizo v duhovnem življenju. Pred njim sta bili odprti dve poti; na eni strani se je nahajala omamna skrivnost strasti; na drugi je "ozka stara pot" zadrževala svojo skrivnost in duhovne čare. Upal sem, da bo izbral slednjo; in ker me je zelo zanimala njegova odločitev, sem mu boj, ki se je odvijal v njegovemu umu, predstavil kot nekaj, kar ima univerzalen pomen, kot simbol za boj med "lučjo in temo, ki se stalno odvija v svetu."

Nekoč je prišel k meni pozno zvečer. Takoj sem videl, da je njegovo obnašanje nekam nenavadno. Povprašal sem ga za razloge, in odgovoril mi je s suhim, osornim glasom, kar je bilo zanj dokaj neobičajno.

“Ne bom več gnjavil samega sebe, pustil bom, da gredo stvari svojo pot.” Zdelo se je, da je to vse, kar je imel tedaj v mislih, da je bila edina stvar, ki jo je jasno razumel, le to, da bodo stvari šle svojo pot; ni uspel dojeti pomena nobene druge ideje ali njene pomembnosti z ozirom na trenutno situacijo. Rekel je, “Ja, res,” brez kakršnegakoli interesa ali vneme, kot da bi šlo za kakšno nepomembno opazko o vremenu in kot da ne bi šlo za najbolj pomembno stvar, ki se ga globoko tiče. Kmalu sem videl za kaj gre; njegov um, v katerem so bile sile tako zelo uravnotežene, se je boril tako vneto, da je postal preobremenjen in ni mogel več delovati. In nazadnje ga je razsvetlila stara intuicija - da se z življenjem ni modro boriti s takšno grenkobo - tako da mi je rekel, “Pustil bom, da gredo stvari svojo pot.” Stvar je prepuštil višjemu sodišču; prošnjo je naslovil na Cezarja. Poslal sem ga v njegovo sobo in z določenim uspehom poskušal z magnetizacijo umiriti njegovo vročico. Zaspal je, pa tudi jaz sem se kmalu zatem utrujen odpravil k počitku.

Ponoči sem imel vizijo. Sobo, v kateri sem spal, je razsvetlila bleda, jasna svetloba. Moje oko je zaznalo vitko tavajočo podobo, ki je hodila sem ter tja; vznemirila me je njena šibkost, a razumel sem, da njena lastna volja ali neka poteza njene narave določa tisto nihajoče gibanje med dvema poloma. Za kaj je šlo? Bil sem tiho kot noč in nisem več razmišljal.

Spopadali sta se dve siloviti podobi; omahljivo bitje, ki je tavalo med njima, pa je stegovalo roke proti obema. Tavalo je med njima, kajti bili sta tiho, odločni in nasršeni v spopadu volje; nista premaknili ne roke ne noge; tu pa tam se je sprožilo le tiho drgetanje silovitega napora, brez kakršnegakoli drugega gibanja. Njuni glavi sta bilo rahlo nagnjeni naprej, njune roke sklenjene, telesi zravnani, togi, usmerjeni eno proti drugemu kot špice ogromnega kolesa. Kaj sta bili ti dve podobi? Nisem vedel, pa vendar zrl v njiju, z mišljenjem, ki se ni odelo v nobeno besedo, ter bral njun pomen.

Šlo je za vrhova človekovih predstav o dobrem in zlu, h katerima lahko stremi. Pogledal sem v obraz adepta zla. Njegove svetle, rdeče-rjave oči so gorele v čudnem žarčenju moči; občutil sem odgovarjajoče čustvo ponosa, osebnostne opitosti, kako se je v meni, ko sem zrl vanj, dvignilo psihično obilje. Njegov obraz je bil arhetipski; abstraktna strast, ki me je spomnila na poteze mnogih ljudi, ki sem jih poznal, se je tu objavljala na zmago-slaven, izzivalen, gigantski način; zdelo se je, da se poganja kot ogenj, ki bi se rad osvobodil. Ta obraz me je povezoval z legendarno preteklostjo, s svetovi brez upanja, v katerih so ljudi trpinčili kamniti kralji, v katerih je bila molitev brezupna, v katerih ni bilo usmiljenja. Spominjal me je na velike uničevalce v zgodovini, katerih poteze so se ohranile, na Napoleona, na Ramzesa in stotine drugih, z imenom in brezimnih, na dolgi niz tistih, ki so dosegli krono in vladali s krutostjo. Njegova moč je bila v človeški slabosti. To sem lahko videl, kajti prostor in srca ljudi so se razprostirala pred mano. Iz prostora je vanj valoval na pol viden rdeč tok in hranil to bogato žarečo energijo strasti; valoval je iz ljudi, ko so hodili in taval v osamljenosti, ali ko so se premetavali v snu. Odmaknil sem pogled od tega obraza, ki je v meni vzbudil ta grozljiv občutek, in ga usmeril proti drugemu.

To podobo je obdajala aura blede modrine, skozi katero se je bleščala svetloba, podobna zlatu. Vizija je bila že medla in odhajajoča, pa vendar sem ujel preblisk obraza, ki je bil v svoji spokojnosti podoben božanskemu, strahovit v lepoti življenja, ki jo poznamo le v sanjah, z močjo, ki je konec herojevih muk, ki pripada velikokrat trpinčeni duši; a njegova moč ni bila daleč v preteklosti, bila je v mogočnosti življenja, ki obstaja večno. Razumel sem, kako z lahkoto bi ono končalo ta spopad, kako bi s svojo močjo lahko doseglo materialno zmago, vendar pa se to ne bi dotaknilo ali pospešilo njegovih duhovnih ciljev. Le njegovo realno bitje je imelo silo pritegniti tisto realno bivanje, ki je bilo odeto s tavajočo podobo. To resnico je poznal tudi adept teme in zato je znotraj krepil občutek ponosa in strastne osebnosti. Zato podobi nista iztegnili ne roke ne noge, ko je pod spodbudo njune prisotnosti v življenju, ki je prepustilo odločitev višjemu sodišču,

dobro in zlo doseglo vrh. Nato je ta podoba, ki je tavalala med njima, stopila naprej in se s svojo roko dotaknila Sina Luči. Prizor in igralca sta v trenutku izginila in oko, ki ju je gledalo, se je zaprlo, tako da sem ostal sam s temo in nevihto misli. Nenavadne in mogočne podobe! Spoznal sem tvojo skrivnost moči, ki bi se lahko razvila, ko bi pospešil naravo s tvojim preskokom v odziv. Spoznal sem nič manj kot svobodo te človeške duše, kajti tvoja moč je razkrila le njeno neobjavljeno naravo, je zgolj pospešila izkušnjo. Spoznal sem, da smo, četudi se bodo bogovi in kozmične moči vedno bojevali za nas, le mi sami tisti, ki objavljamo njihovo zmago ali poraz.

Navsezadnje je bila vizija tiste noči preroška in noge mojega prijatelja sedaj hodijo po poti, na katero jih je bila usmerila najbolj notranja spodbuda njegove duše.

Tolažba

Irish Theosophist, 15. maj, 1894

Od nas se stalno zahteva, da bi nudili tolažbo, kar mnogim predstavlja problem, ker ne vedo, kaj bi rekli. Kajti obstajajo ljudje, ki ne vidijo drugega izhoda iz svoje bolečine kot tega, da bi dosegli to, kar si želijo. Ljubimec hrepeni po nekom, ki ga ni, ali pa je hladen; revni zahteva bogastvo; tlačeni kliče po ublažitvi trpljenja; in tako, skozi vse faze človeškega življenja, neprestano srečujemo takšne ljudi. Mi, ki smo se morda osvobodili takšnih bridkosti, smo se izšolali za bolj herojsko držo. Mi mislimo, da to niso stvari, zaradi katerih bi se žalostili; zato smo v dilemi. Ne moremo jim pomagati, kajti njihovi ideali se nam pogosto zdijo neplemeniti - njihove uresničene želje bi prinesle le obnovitev stare bolečine in jih še tesneje vezale na utrudljivo kolo. Pa vendar ne moremo ostati hladni, mi, ki naj bi se istovetili s celotnim življenjem, kajti duša mora "prisluhniti vsakemu kriku bolečine, tako kot lotos nastavi svoj cvet, da bi vpil žarke jutranjega sonca." Kaj naj storimo v mnogih primerih, ko je trpljenje neizogibno in ga ni mogoče prejeti v drugačni obliki? Nekateri, ki se nahajajo le nekoliko nad sramotnim pogledom, da je edina tolažba potešitev želje, spoštljivo rečejo trepečim: "To je Božja volja," in nekateri to sprejmejo s topo vdanostjo v

usodo. Vendar pa so za tiste, ki imajo železne duše, te besede prazne. V svojih srcih se vprašajo, "Kaj naj naredim z Bogom, ali pa On z mano?" Pridružijo se starodavnemu pozivu in silovitemu odporu, ki ju v vseh časih človekova duša izraža do katerekoli zunanje prisile. Mi, ki smo učenci starodavne modrosti, se lahko dotaknemo neke strune v njih, ki lahko prebudi neskončno potrpljenje.

Mi ne pravimo, da nam je bolečino naložila neka zunanja moč, ampak da hodimo po poti, ki smo si jo že dolgo tega določili sami. Na vprašanje, "Kaj naj naredimo z Bogom?", odgovarjamo, da smo otroci Božanstva - svetle iskre v Božanskem plamenu, duh v svoji prvobitni ekstazi, ki v samem sebi odseva mnogovrstne moči, ki preplavljajo prostor. Hranila ga je božanska ljubezen, in vsa ta velika lepota je drgetala skozenj in ga spodbujala. In iz te vizije, se je duh podal v vzpon na še večje višave - da bi morda dosegel božanskost. Spemembo iz izvornega transcendentnega stanja vizije v drugo stanje bivanja vse-prežemajoče zavesti, pa je bilo mogoče dovršiti le s tem, kar je znano kot sestop v materijo, katere duh se istoveti z vsako obliko življenja in vsrkava njeno bistvo. Na to ciklično romanje se je podal z vnaprejšnjim videnjem bolečine, vendar pa se je "raje odločil za svobodno voljo kot pa za pasivno suženjstvo, za intelektualno, samo-zavedajočo se bolečino, 'skozi neskončno valovanje časa,' namesto za ničevo, neumno, instinktivno blaženost," z vnaprejšnjim videnjem bolečine, vendar vedoč, da bo iz nje izšlo plemenitejše stanje življenja, božanskost, sposobna vladatai, moč, ki bo sposobna sodelovati v splošni evoluciji narave. Res je izkušnja mnogih, da ob podajanju v globino v njih samih, njih primarna zavest šepeta o tolažbi; da govori, da bo vse dobro z nami; da je naša prvobitna volja tista, ki to določa. In tako mi opravičujemo bolečino in zlomljena srca; in zato dosežemo, da ta stari poziv in silovit odpor umreta v notranji luči, ki sije iz "Cilja, Tolažnika, Gospoda, Priče, kraja počitka, Zatočišča, Prijatelja." Tako se lahko znova podamo naprej s staro, herojsko, titansko voljo po izpopolnitvi, ne da bi hoteli pobegniti, ampak da bi se soočili, prebili in vsrkali tako žalost kot veselje; kajti tako lahko

prodremo v celotno življenje - življenje, ki je v bistvu eno. To je resnično jedro, v katerem mora počivati vso potrpljenje; to je tolažba, ki si jo lahko sama sebi nameni duša; in onstran ter poleg tega lahko rečemo, da se dejansko borimo v kaosu, vendar pa v kaosu, katerega nered je posledica zakona. Zakona pravičnosti, ki se ne more motiti. Morda si drznemo še več, se povsem predamo, kajti, ali ni koren tega objavil, da je lepota, skladje, sočutje. Lahko zaupamo, da bodo naša dejanja v celoti obrodila sadove in da nas pri tem ne bo skrbelo zaradi načina ter da ne bomo iskali takšnih rezultatov. Nanj lahko gledamo, če hočemo, kot na najbolj milega od milih, kot na najbolj nežnega od nežnih; kar je res, pa čeprav je mojster ognjene bolečine. Navsezadnje je zakon našega lastnega bivanja; je eno z našim prvotnim jazom. Jaz mislim, da v vsem tem počiva tolažba, ki jo lahko nudimo in ponudimo za bolečino. Tisti, ki bodo, v svoji vdanosti v usodo, to doželi, bodo postali eno s njimi samimi; in se bodo dvignili iz te vdanosti v usodo, šli naprej ter izpolnili svojo vzvišeno usodo.

Tragedija v templju

Irish Theosophist, 15. Semptember 1893

Pogosto sem z žalostjo razmišljal o usodi dotičnega prijatelja. Da je morala tako vnet in herojski duh, tako viteški in plemenit, doleteti tako strašna usoda, me je pogosto navdajalo z vprašanjem, ali v tem našem zapletenem bivanju sploh obstaja kakšen namen. Ko sem razmišljal o tem, sem zasovražil življenje in bogove. Kaj ga je prineslo iz tistih velikih puščav, kjer je preživel otroštvo, kjer je njegova duša rastla ob poznavanju le dveh sprememb, bleska dneva in očiščevalne noči, modre, skrivnostne, ekstatične zaradi zvezdnih bitij. Ali mu to ni bilo dovolj? Ali bi si ogenj na oltarju lahko želel več? Ali bi bil lahko iniciran globoko v sobanah templja, namesto na tistih velikih in osamljenih krajih, na katerih sta Bog in človek skupaj? Takšno je bilo moje ravnanje. Ko sem ob prečkanju puščave, počival v njegovem šotoru, sem mu govoril o tisti stari modrosti, ki jo svečeniki notranjega templja ohranjajo in predajajo eden drugemu; razpihal sem plamen mističnega ognja, ki je že tlel v njem, in ga napolnil s širnim zanimanjem za Boga, tako da je zapustil svoje pleme in vstopil kot novic med svečenike v Templju boginje Ishtar, v bližini Niniv.

Včasih sem moral potovati tja, da bi predal sporočila našega visokega svečenika, in tako je s časom moje prijateljstvo z Asurjem postajalo vse globlje. Tisti zadnji večer, ko sem z njim sedel na terasi, ki je pokrivala tempelj, je bil bolj molčeč, kot je bilo to običajno zanj; vedno sva si imela povedati tako veliko stvari; kajti pripovedoval mi je o vseh svojih sanjah, o tistih nedoločnih titanskih spodbudah, ki jih doživlja duša v svežih začetnih letih svojega prebujanja, ko nobena izkušnja ne ovira s spominom njenih stremljenj in ko je še nobena stiska ni naredila modre. Toda zdi se mi, da je tisti večer nekaj manjkalo; zdi se, da je nenavadna vročičnost zamenjala hladno in smelo čistost obnašanja, ki je bilo zanj naravno; njegove oči so čudno žarele, krčevito in poželjivo; v mesečini sem videl, kako nemirni so bili njegovi prsti, prepleteni, stisnjeni in trzajoči.

Dolgo sva skupaj sedela v tej bogati noči; nato se je stisnil k meni in naslonil glavo na moje rame; začel je nepovezano šepetati divjo in strastno zgodbo o skušnjavah človekove duše.

“Brat,” je rekel, “obsedla me je vizija otroka zvezd, lepega kot sama Ishtar; obiskuje moje ure sanjanja, slepi me z nenavadnimi dražestmi, bega z neizrekljivim hrepenenjem. Včasih, vem, se moram zateči k njej, čeprav bom pogubljen. Ko jo vidim, pozabim na vse drugo in nimam več volje, da bi se uprl. Širen in osamljen navdih puščave izgine iz mojih misli; ona in luč dragulja, ki jo živi in izbriše. Misel nanjo me strese kot ogenj. Brat pomagaj mi, sicer bom znorel ali umrl; ona me vleče z zemlje in končal bom svoje življenje med nenavadnimi stvarmi, zvezdnato usodo med zvezdnimi rasami.”

Takrat še nisem bil moder glede teh stvari, nisem poznal strašanskih nevarnosti, ki prežijo na skrivnih poteh, po katerih potuje duša. “To,” sem rekel, “je neka zabloda. Razvijal si neko fantazijo, dokler ni postala živa; napolnil si svojo stvaritev s svojo lastno strastjo in sedaj visi nad tabo in te skuša; tudi, če bi bila realna, je neumno razmišljati o njej; mi moramo zapreti naša srca pred strastjo, če naj bi dosegli moč in modrost Bogov.”

Zmajal je z glavo; nisem ga mogel razumeti ali dojeti. Četudi bi morda vedel vse in bi ga lahko posvaril, bi bilo zaman; morda mora duša izpeljati svoje lastno očiščenje skozi izkušnjo in se naučiti resnice ter modrosti preko bivanja. Znova je umolknil in postal nemiren. Moral sem se posloviti od njega, ker sem moral oditi, vendar pa je ostal v mojih mislih in zaradi njega nisem mogel spati; čutil sem pritisk zaradi teže neke usode, ki naj bi se zgodila. Da bi ušel temu čutenju, sem se predal čaščenju Hee; poskušal sem vstopiti v luč te Modrosti. Nenadno, opozorilno utripanje srca me je potegnilo nazaj. Instinktivno sem pomislil na Asurja, in misel nanj je priklicala njegovo podobo. Gibal se je, kot da bi bil v transu, skozi prosojne valove tistih kozmičnih voda, ki povsod umivajo in prežemajo svetove, in za katere je naša zemlja le podvodna gomila. Njegova glava je bila sklonjena, njegova postava razpotegnjena do herojskega stasa, kot da bi si samega sebe zamišljal kot neko veliko stvar ali kot gibajočega se proti neki veliki usodi. In ta senca, ki je bila hiša njegove sanjajoče duše, je postala bleščeča od strastnih odtenkov njegovega mišljenja; neka moč za njo jo je potisnila naprej. Občutil sem vročico in toploto tega notranjega področja kot blazen dih, ki je goreče pihal nad mano; prisotno je bilo svetlikanje v vročih in mračnih barvah. Ko se je Asurjeva oblika pomaknila iz jame proti luči, sem lahko videl, kako v njej gorijo ogromne cvetlice. Na eni je kot na prestolu sedela nenavadna in čudovita podoba. Spreletela me je srhljiva groza, pomislil sem na raso Lilith in neke dolgo pozabljene in tragične legende so se dvignile v mojem spominu na te stvari, za katere je duša le posamezna in strahovita strast; katere ljubezen je preveč goreča, da bi jo prenesla slabotnejša življenja, in ki ljudem prinese smrt ali norost. Skušal sem ga opozoriti, zbuditi iz uroka. Moj klic volje ga je prebudil; obrnil se je, me prepoznal in se obotavljal. Nato je ta podoba, ki ga je vabila, narasla do svoje polne velikosti. Videl sem jo z vsem njenim pavjim perjem, z madeži zlate, zelene in rumene barve, kako je dvignila svoje roke navzgor, in kako je njeno oblačilo, na pol prosojno, škrlatno in okrašeno diamantnim leskom, padlo v lahkotnih gubah k njenim nogam kot naplavina preko slapa. Obrnila je svojo glavo z nenadnim ptiču podobnim obratom, njene čudne oči

so se zazrle v moje s podaljšanim in kačjim pogledom; videl sem, kako krili z rokami, in kako so začeli valovi tega notranjega oceana temneti in se zbirati nad mano, da bi zavalovali skozme z vročičnim gibanjem. Padel sem v nezavest in ne spomnim se ničesar več.

Prebudil sem se pred zoro. Tisti, s katerimi naj bi prečkal puščavo, so se ravnokar odpravljali, tako da nisem mogel več ostati. Na hitro sem Asurju napisal sporočilo polno opozoril in rotnja ter se odpravil na moj povratek poln zlih slutenj. Nekaj mesecev kasneje sem moral zopet obiskati tempelj. Ko sem prišel, je bil že večer. Ko sem predal sporočilo, ki mi je bilo zaupano, sem vprašal po Asurju. Svečenik, katerega sem spraševal, mi ni odgovoril. V tišini me je popeljal na teraso, ki je gledala na pusto puščavo na vzhodu. Mesec je metal belo svetlobo na njen rob, svet je trepetal v toploti, krilati bivoli na stenah so se svetili v pridušenem žarenju skozi soparno ozračje. Svečenik je pokazal na oddaljen konec terase. Tam je sedela podoba in gledala preko puščave. Njena oblačila so bila negibna, kot da bi bile njih gube vklesane v kamen. Njegove roke so počivale na kolenih. Stopil sem do njega in zaklical njegovo ime. Ni se zdrznil. Prišel sem bliže in približal svoj obraz njegovemu. Bil je bled kot mesec, njegove oči pa so zgolj odsevale svetlobo. Odvrnil sem se od njega z bolečino v samem srcu.

Ura somraka

Irish Theosophist, 15. februar 1893

I.

Mislimo, da bi moral biti v bodoče ob tej uri mistik doma, se manj predajati metafiziki in znanosti kot bi želel, ampak bolj biti dejansko on sam. Običajno je, da se ob tej uri, preden se začnejo prižigati svetilke, nekoliko prepustimo in zasanjamo ter dopustimo, da se v naših mislih dvignejo nežne fantazije, ki jih sicer duši dan. Kjerkoli jo že preživimo, najsi v mračni sobi ali na poti domov skozi modrino večera, pa vse stvari postanejo nenavadno mehke in združene; pojavi se magija starega sveta. Običajne ulice prevzamejo nekaj od sijajne svečanosti od meseca obsijanih avenij egipčanski templjev. Javni trgi zažarijo in polmrak začne odsevati lepoto indijskega gaja, v katerem se je s svojimi družicami sprehajala Sakuntala. Otroci se podijo drug za drugim po mračnih nasadih in mimogrede pogledajo na nas z dolgo pomnjenim bežnim pogledom. Uspavani od tišine, za nekaj časa pozabimo na trde robove materialnega in se spomnimo, da smo duhovi.

Tedaj nastopi ura spomina, čas, da pokličemo in si bolj gotovo prilastimo vse tavajoče in lepe ideje, ki so nas obiskale v toku dneva in na katere bi

sicer pozabili. Pritegniti bi jih morali iz področja občutenih stvari v področje razumljenih stvari. V gorišču, ki žari v lepoti in čisti resnici, bi jih morali povezati, kajti iz tako zbranih misli nekaj dodamo k zavesti; in naslednje jutro se v našem bitju prebudi neotipljiva a realna sprememba, da skozi vse vidimo lepoto in resnico.

To je kot v doživetje devachanu, med temo zemlje in svetlobo duhovne samo-zavesti, ko Mojster v vsakem od nas pritegne in vsrka vase najbolj izjemne in najboljše izkušnje ljubezni, samo-pozabljenja, stremljenja, in iz njih izlušči subtilno bistvo modrosti, tako da je tisti, ki se bori v skrbi za svoje prijatelje, ob ponovni prebuditvi na zemlji, obogaten s tradicijo tega, kar imenujemo samo-žrtvovanje, ki pa je dejansko razglasitev naše lastne univerzalne narave. Obstajajo pa še širše ustreznosti, kajti rečeno nam je tudi, da se, ko se umakne sedem svetov in ko veliki, mirni Pastir dob zbere svoje meglene črede v migotajočem somraku večnosti in jih zapre v grozljivo Ogrado, dolgo ločeni žarki povežejo v enega, tako da izginejo življenje in veselje in lepota, da bi se po neizrekljivem počitku znova pojavile v jutru Novega Dne.

Če je cilj mistika ta, da zlije v eno vsa razpoloženja, ki jih je ločil čas, ali ne bi potem dnevna žetev modrosti vzbudila nepotrebnost dolgih devachanskih let? Nobene druge žetve ni mogoče požeti na poljih, na katerih so snopi že povezani. Tako lahko, z omalovaževanjem sadov delovanja, delujemo kot tisti, ki so opravili Veliko Žrtvovanje, za katere ni niti Nirvana kraj počitka. Svetovi se lahko prebudijo v megleni slavi, preidejo skozi faze samo-zavestnega obstoja in se znova potopijo v sen, toda ti neutrudni delavci nadaljujejo s svojo obdobja dolgo nalogo pomoči. Ne poznamo njihovega vzgiba, toda v neki skrivni globini našega bitja čutimo, da ne more biti nič plemenitejšega. In ob misli na to, smo predali uro somraka razumevanju njihove narave.

II.

Obstajajo sanje, ki so lahko zgodovina ali pa alegorija. V njih ni nič grotesknega, nič, kar bi lahko spačilo občutenje avtentičnosti, občutka o dejanskem odvijanju dogodka v sanjah. Zaznani obrazi in podobe imajo svetel videz in izraz, ki se zdi povsem ustrezen za čudežni svet, v katerega zre oko notranjega človeka. Pa vendar je mogoče zgodbo brati kot parabolo duhovne resnice, kot nek mit v starodavnem svetem spisu. Dolgo tega sem imel mnogo takšnih sanj. Ko pa sem zadnje čase postal preučevalec takšnih stvari, sem začutil interes, da bi priklical nekatere bolj zanimive in nepozabne od teh zgodnjih vizij.

Nejasno vmesno področje med budnostjo in nezavestnostjo je bilo najljubši kraj mnogih nenavadnih podob, morda odsevov iz tistega resničnega življenja, ki ga med spanjem živi smrtni človek. Med temi podobami sta dve priklicali najbolj nenavadna občutja zanimanja. Prva je bila podoba starega človeka z dolgimi sivimi lasmi in brado, katerega sivo-modre oči so imele izraz skrivnostnosti in zagonetne modrosti. Do te podobe, ki je tako zelo izražala duhovno plemenitost, sem čutil instinktivno spoštovanje, in v mojem umu se je povezala z vsemi težnjami in mističnim mišljenjem.

Druga podoba je bila podoba mladega dekleta. Ti dve sta se vedno znova in znova pojavljali v mojih vizijah. Starec je bil vedno učitelj, dekle vedno družica. Tu sem zapisal eno izmed teh pustolovščin in pustil bralcu, da presodi, ali gre za čisto simbolično zgodbo, ali pa so se dogodki v njej dejansko odvili in so bili priklicani iz latentnosti z močjo notranjega Mojstra.

Z dekletom kot mojo spremljevalko sem zapustil dolino v notranjosti in se odpravil proti morju. Bil je večer, ko sva ga dosegla, in oseka je bila na najvišji točki. Na vseh straneh se je pred nama bleščal pesek; hodila sva proti motno obarvanem somraku, bil sem tiho; počasi se me je polotila nenavadna ekstaza, tako kot da bi se znotraj mene kapljo za kapljo širilo neizrekljivo življenje; vročica je postajala vse silovitejša in nato neznosna, ko se je prenesla na telo; z divjim krikom sem začel poskakovati naokoli,

krožiti v vse večjem in večjem deliriju; v ozračju je bila nekakšna svetost; izzvale so me moči nevidne narave in padel sem v omedlevico. Spet sem se dvignil z nenadnim spominom, toda moje telo je ležalo na pesku; z nenavadnim ravnodušjem, sem videl, da se je začela dvigovati plima in da dekle ni bilo sposobno odstraniti brezčutne oblike, ki je bila izven njenega dosega; videl sem, kako je sedela poleg nje in položila glavo v njeno naročje; mirno je sedela in čakala, medtem ko se je okoli nje začelo, val za valom, dvigovati Indijsko morje, nad njeno glavo pa mehko žareti prve zvezde.

Potem sem povsem pozabil na dekle in na ogrožajoče vode ter se začel zavedati prisotnosti novega sveta. Vse okoli mene so valovali tokovi, v katerih so poplesavala brezštevilna življenja; prosojne oblike so drsele naokoli, povsod se svetlikale motne iskre; obrazi ljudi iz sanj so se bleščali vame, ali pa je njihove oblike nezavedno odplavilo, tako da se je tu pa tam kakšen obraz strogo zazrl vame z vprašujočim pogledom. Nisem ostal dolgo v tem meglenem področju, zopet sem začutil notranjo spodbudo in notranje sem bil premeščen v področje še bolj predirne lepote in svetlobe; in tu sem v še večjem veličastju in jasnosti kot prej zagledal starca iz mojih sanj.

Mislil sem, da je star, vendar pa je njegov obraz starodavne lepote prežemala neopisljiva mladostnost, in tedaj sem spoznal, da ne gre za starost ne za mladostnost, ampak za večnostnost. Mirna svetloba mišljenja se je igravala na potezih ostro zarezane podobe in notranja svetloba je sijala skozi rdečico njegovega obraza in njegovih srebrnih las. Tam so bili še drugi, vendar pa jih nisem določno videl.

Rekel je, "Živel si in taval skozi svoje lastne posebne doline; sedaj poglej nazaj in se nauči alkimije mišljenja." Dotaknil se me je s svojo roko in začel sem se zavedati moči teh nenavadnih bitij. Čutil sem, kako so potrpežljivo čakala, kako so delovala in si želela v tišini; iz njih je, kakor iz vodnjaka, prihajal mir; do njih so se kakor do zvezd dvigovala stremljenja ljudi, neumna živalska hrepenenja, poganjki cvetja. Videl sem, kako je v dolino, v kateri sem živel in v kateri nič ni bilo skrito, njihova prisotnost bohotno

prinesla vso nejasno in skrito lepoto; redkejša in čistejša ozračja je priklicalo žareče življenje ljudi v zlati zori zemlje.

S širšo vizijo sem videl, kako so daleč odmaknjeni od spora umirili razburjenosti narodov; videl sem, kako so globoko v notranjosti slišali glasove, duhovne, oddaljene, ki so klicali, da so se mogočni principi zemlje spustili s svojih prestolov in postali večji kot principi. Pod tem tihim vplivom so strašni poveljniki na stežaj odprli vrata svojih grajskih ječ, da bi lahko oni sami postali svobodni; in vsi ti so se pridružili tisti himni, ki ji odzvanjanje v ušesih bogov omogoča tišina zemlje. Nadvladan sem se ozrl naokoli; svetleče oči so bile uprte vame.

“Ali sedaj razumeš?”

“Ne razumem,” sem odvrnil. “Vidim, da luč in lepota in moč, ki prodirajo v temo sveta, izhajajo iz teh višjih področij; toda ne razumem, kako luč vstopa, kako se je rojeva lepota, ne razumem skrivnosti moči.”

“Postati moraš kot eden izmed nas,” je odvrnil.

Sklonil sem glavo, dokler se ni dotaknila njegovih prsi; čutil sem, kako moje življenje odteka iz mene. Toda preden me je zavest popolnoma zapustila in jo je vsrkalo širše življenje, sem spoznal nekaj o skrivnosti njihovega bivanja; živel sem v umih ljudi, vendar pa njihove misli niso bile moje misli; nad vsem sem lebdel kot krona, pa vendar za moje žezlo starost ni bila nič bližje kot otroštvo in žalost je bila daleč stran, ko je jokala zaradi mojega odhoda, in zelo daleč je bilo veselje, ko je bdelo nad mojo lučjo; in vendar sem bil vaba, ki jih je vodila naprej; bil sem na koncu vseh poti, in bil sem tudi v sladkem glasu, ki je klical “vrni se;” in ko so me dosegli neskončni razgledi in večje globine, sem spoznal, kako je duhovno življenje eno v vseh stvareh, in odšel sem v temo, iz katere se ne more več povrniti noben spomin.

Naše skrivne vezi

Irish Theosophist, 15. marec 1897

Naše najgloblje življenje se odvija, ko smo sami. Mi razmišljamo najbolj poglobljeno, najbolj ljubimo, ko smo izolirani od zunanjega sveta, ko se nahajamo v tistem mističnem prepadu, ki ga imenujemo duša. Nič zunanega se ne more primerjati s polnostjo teh trenutkov. Lahko sedimo v modrem mraku s prijateljem, povezani s srcem, šepetaje ali v tišini, napolnjeni z ljubečimi mislimi medsebojnega razumevanja; takrat se lahko počutimo srečne in mirne, vendar pa le zato, ker nas pomirja podobnost globljih odnosov. Ko mislimo na prijatelja in se nam ljubljene približa, včasih občutimo bolečino, kajti dotaknemo se nečesa v naši osamljenosti, kar živa prisotnost prepreči; zdi se nam, da smo ločeni in bi najraje zaklicali: "Le v mojem globokem srcu te ljubim, najdražji; ne kliči me iz njega; jaz nisem več duh, če zapustim svoj prestol." Toda ta razpoloženja, čeprav jih sprožijo intuicije o resničnem, so preveč razdrobljena, so preveč del somraka srca, so po značaju preveč sanjava, da bi nam dobro služila v življenju. Morali bi si raje želeli, da bi naše misli vključevale neposrednost, takšno kot pripada slom bogov, nagle, lepe, bliskajoče prisotnosti, ki slo-nijo na dobro dojetih namenih.

To, kar potrebujemo, je, da bi se ta notranja nežnost vzdignila v preroštvo, da bi to, kar je pri večini le hrepenenje ali slepa ljubezen, jasno videlo svojo pot, upanje in namen. Zaradi tega cilja bi morali bolj pozorno opazovati naravo notranjega življenja. In dejansko bomo odkrili, da to sploh ni osamljenost, ampak napolnjeno z raznovrstnim bivanjem; namesto da bi bili sami, se znajdemo na natrpanih avenijah obstoja. Za navodilo ob vstopu so bile izrečene številne besede opozorila, začrtani zakoni in opisana čudežna, strašljiva in lepa bitja. Pa vendar je v nas duh, ki se nahaja globlje kot naše intelektualno bitje in ki si ga predstavljam kot Heroja v človeku, ki čuti plemenitost svojega mesta v sredini vsega tega in ki je enako zadovoljen z veličino zaznave kot z velikimi dejanji. Utrujenost in občutek nepomembnosti, ki pogosto doletita mistika po dolgotrajnem razmišljanju, nastopita, po mojem mnenju, zaradi tega, ker tu zanj nastopijo dolžnosti, ki zahtevajo bolj vztrajno prizadevanje, saj je notranje življenje precej obsežnejše in bolj silovito kot življenje, ki ga je človek pustil za seboj.

Dolžnosti, ki jih lahko prevzame duša so natančno tiste, ki jih čuti kot najbolj neprimerne, ko deluje kot utelešeno bitje. Kaj bi morali storiti, da bi utišali srčni klic sveta; kako naj se odzovemo na nem poziv na pomoč, ki ga tako pogosto slutimo pod smejočimi se očmi? Več kot žalostna je misel, da bi moralo usmiljenje brez rok, ki bi zdravile, ljubezen brez glasu, ki bi govoril, nemočno kopiciti bolečino za bolečino, medtem ko bi zemlja ostajala enaka. Toda obstaja resnica o žalosti, ki jo, mislim, morda naredi manj brezupno. Obstaja manj ovir kot mislimo; dejansko obstaja notranja zveza med dušo, ki bi rada pomagala, in dušo, ki je pomoči potrebna. Narava je dobro poskrbela, da noben zlati žarek vseh naših misli ne gre v prazno; niti ena kaplja magičnih eliksirjev življenja se ne izgubi. Obravnavajmo zakaj je temu tako. Obstaja navada, ki smo se ji predali skoraj vsi: pogosto spletaemo v naših umih drobne zgodbe, v katerih podarjamo ljubezen in sočutje namišljenim bitjem, ki smo jih ustvarili. Toda počasi sem začel razmišljati, da mnoga od teh sploh niso namišljena, da nekje v svetu neka bitja razmišljajo, ljubijo, trpijo prav na ta način, tako da mi zgolj

preoblikujemo in v našem življenju podoživimo zgodbo iz nekega drugega življenja. Včasih ti oddaljeni prijatelji prevzamejo tako živo obliko, se tako približajo s svojim pozivom k sočutju, da so slike nepozabne; in bolj ko razmišljam o njih, bolj se mi zdi, da pogosto prenašajo dejansko potrebo neke duše, katere klic po tolažbi se je razširil po prostoru, da bi morda naletel na odgovor, da bi morda slišal samo tišino. Ponudil bom nek primer. Vidim otroka, radovedno, občutljivo, drobno bitje, ki sedi na pragu hiše. Ta se nahaja na ulici nekega velikega mesta; preko neba se širita večerni mrak in izparina; vidim, kako se otrok sklanja nad tlemi; pobira ugaske in jih ureja; in ko se v svojih mislih približam, se zavem, da postavlja stene hiše, bivališče svojih sanj. V njem se širijo velike sobe za njegove prijatelje, in na sredi majhna sobica, ki pripada njemu. Tako se igrajo njegove misli. Tedaj ujamem preblisk hlač mimoidočega delavca in težkega škornja, ki potepta ugaske. Čutim bolečino v otrokovem srcu ob grobem uničenju njegove ljubljene sanjske hiše. Oh, ubogi otrok, ki je gradil Mesto Lepote iz ugaskov, pa vendar nič manj resničnem v namenu kot mnoge veličastne, z zlatom ovenčane palače, ki so jih postavili principi in na katere ni pozabil tisti mogočni duh, ki preživi padle imperije, katerega dom je v mnogih razdejanih srcih. In gotovo je bila najbolj plemenita od vseh meditacij, ki jih je posvetil Buda, namenjena temu, da bi prinesla tolažbo takšnim srcem. "On s svojim umom prežema četrtno sveta z mislimi Ljubezni, in enako tudi drugo, in tretjo in četrto. In tako celoten širni svet, zgoraj, spodaj, okrog in povsod, on stalno prežema s srcem daljnosežne, rastoče in neizmerne Ljubezni."

Nekateri se bodo vprašali, ali ima ljubezen zelo vilinski dih življenja sama po sebi in če ima, predana na takšen način, kakršnokoli moč podpore tistim, ki občutijo sončni žarek oddaljenega prijatelja, ki misli na njih. Toda, če razjasnim, kako po mojem mnenju deluje, potem jaz pravim, da je ljubezen, Eros, bitje. Je več kot moč duše, pa čeprav je tudi to. Ima svoje lastno univerzalno življenje. In tako kot temne valujoče vode ne poznajo

svetlobe dragulja, ki jo odsevajo z bleščečim žarenjem, tako duša, ki deloma vsrkava in čuti žarek Erosa v sebi, pogosto ne ve, da del njene narave, ki je bližje soncu ljubezni, sije z bleščečo svetlobo bolj v očeh drugega kot v svojih lastnih. Mnogi ljudje nezavedno širijo svoj pridobljeni šarm, ne da bi poznali lepoto in moč, ki jo predajajo drugim. Nek pretekli dosežek duše, dragulj, osvojen v neki oddaljeni bitki, na katero je morda pozabila, se blešči na njeni tiari in kot zvezdni plamen navdihuje druge k upanju in zmagi.

Če je res, da mnogi oddajajo duhovni vpliv, ki se ga ne zavedajo, potem to še toliko bolj velja za notranja področja. Ko duša pridobi kakršnokoli posest, ki je podobna ljubezni, ali vztrajni volji, ali veri, ali moči mišljenja, potem stopi v stik z drugimi, ki se borijo, da bi dosegli te moči. Doseganje katerekoli od teh pomeni, da je duša sposobna vsrkati in žarčiti nekatere od božanskih prvin bivanja. Duša se lahko, ali pa ne, zaveda svojega položaja in svojih novih dolžnosti, vendar pa ta Živa Luč, ki je našla pot v bivanje katerekoli osebe, ne počiva, ampak pošilja svoje žarke in širi svoj vpliv naprej, da bi osvetlila temo narave drugih. Tako se dogaja, da obstajajo vezi, ki nas povezujejo z ljudmi, ki jih ne srečujemo v vsakdanjem življenju. Jaz mislim, da so to bolj realne vezi in da je njih razumevanje bolj pomembno, kajti če smo dopustili, da je naša luč potovala daleč do nekoga, ga dosegla v temi, da je čutil trdno voljo, vztrajno upanje, sočutno ljubezen, ga lahko znova doseže v trenutku potrebe, ko bi se brez podpore morda predal in sklenil roke v obupu. Dejansko prepogosto dopustimo, da nas preplavi malodušje in zakrije prehajanje bleščečih žarkov. Vendar pa, ali bi to počeli tako pogosto, če bi vedeli, da je morda žalost, ki nas obdaja, ne da bi vedeli zakaj, povzročilo neko srce, ki si želi tolažbe, in da naša otrplost lahko samo še poveča njegov občutek nemoči, medtem ko naš pogum, naša vera, lahko povzročita, “da naša luč zasije v nekem srcu, ki zaenkrat še nima svoje lastne.”

Vzpenjajoči se cikel

Irish Theosophist, 15. november 1893

Učenja *Tajnega nauka* delijo obdobje, med katerim se odvija človeška evolucija na tej obli, na sedem obdobj. Med prvimi tremi obdobji in pol je eterično človeštvo, ki se je pojavilo v Prvi Rasi, postopoma postalo po obliki materialno, psihična duhovnost notranjega človeka pa se je preoblikovala v intelektualnost. Med preostalimi tremi obdobji in pol prihaja do postopne dematerializacije oblike; notranji človek pa se s počasnimi koraki dviguje iz zgolj možganske intelektualnosti v bolj izpopolnjeno duhovno zavestnost. Pravijo nam, da obstajajo ustreznosti med zgodnjimi in kasnejšimi obdobji evolucije; stari pogoji se ponavljajo, vendar na višjih ravneh; znova dosegame staro duhovnost z dodano modrostjo in intelektualno močjo. Če gledamo na ta način, potem vidimo, da Sedma Rasa ustreza Prvi; Šesta Drugi; in Peta Rasa (naša) ustreza Tretji. "Sedaj se približujemo času," pravi *Tajni nauk*, "ko bo nihalo evolucije usmerilo svoj nihaj določno navzgor in pripeljalo, po duhovnosti, človeštvo nazaj na položaj, vzporeden s primitivno Tretjo Korensko-Raso." To je, na zemlji bodo ob koncu Pete rase obstajali pogoji, ki do neke mere ustrezajo tistim, ki so prevladovali, ko je s svojo evolucijo začela Tretja Rasa. Čeprav je to

obdobje lahko oddaljeno še stotine tisoč let, pa je vseeno zanimivo za napoved prihodnosti, kakršna bi lahko bila, kajti prihodnost je skrita v sedanjosti in je rezultat sil, ki delujejo danes. S takšno raziskavo lahko odkrijemo resnično naravo gibanj, kakršno je Teozofsko društvo.

Eden od najbolj zanimivih odlomkov v *Tajnem nauku* je tisti, ki opisuje začetke Tretje Rase. "To potomstvo ni bilo Rasa. Najprej je bilo to čudežno Bitje, imenovano "Iniciator," in za njim skupina pol-božanskih in pol-človeških bitij." Ne da bi sploh poskusili pojasniti dejansko naravo tega skrivnostnega Bitja ali Rase, lahko domnevamo, da je ena od stvari, na katero namiguje ta odlomek, zavest združenega bivanja, ki so jo posedovali ti starodavni Adepti. Ko so hodili po zemlji kot inštruktorji slabo razvitega človeštva, sta imeli njihova modrost in moč skupni koren. Učili so resnico z zaznavanjem sveta s srcem, ki je bilo stalno sveže in večno, ki je prežemalo naravo in se pojavljalo v njih samih. To zaznavanje s srcem je zavest o združenosti notranjega bivanja. Nihalo evolucije, ki se nahaja na vzpenjačem se delu nihaja in bo pripeljalo človeštvo nazaj na položaj, vzporeden s primitivno Tretjo Korensko-Raso, bi moralo prinesiti nazaj nekaj, kar ustreza tej prvobitni hierarhiji božanskih modrecev. Na koncu Kaliyuge bi tako morali biti priče novemu bratstvu, oblikovanemu iz tistih, ki so se dvignili iz materialnega življenja in ciljev, ki so premagali jaz, ki so se očistili s trpljenjem, ki so pridobili moč in modrost in ki so se prebudili za staro magijsko zaznavo njihove združenosti z resničnim Bivanjem. "Ob koncu Kali, naše sedanje dobe, se bo Vishnu, ali "večni Kralj." pojavil kot Kalki in na zemlji vzpostavil pravičnost. Umi tistih, ki bodo živeli v tistem času, bodo prebujeni in postali prosojni kot kristal" (*Tajni nauk*, II., 483).

Ob prehajanju te točke obrata evolucije, na kateri je zabloda ločenosti popolna, in ko se podajamo naprej proti prihodnosti, ki nas čaka v neskončni oddaljenosti, ko bo Veliki Dih prenehal s svojim gibanjem navzven in se bomo prelili v Eno - na tem popotovanju navzgor se bodo skupine ljudi prvič tesneje povezale in vstopile, preden se združijo v viru vse svetlobe in življenja, v duh svojih lastnih starševskih žarkov. Pričakujemo lahko, da se

bo porodilo bratstvo moških in žensk, zavestno v združenosti, razmišljajoče iz enega uma in delujoče iz ene duše. Vse takšne dosežke rase že dolgo vnaprej napovedujejo znamenja, ki jih lahko prepoznajo tisti, ki preučujejo življenja ljudi. Preden se pojavi živo bitje, poteka v temi maternice nosečnost. Najprej v mišljenju obstajajo ideali in iz misli se uresničijo v objektivni obstoj. Teozofsko društvo je bilo zasnovano z namenom, da oblikuje jedro univerzalnega bratstva človeštva in podaja se proti temu idealu. Ali ne domnevamo opravičeno, da smo dandanes v temu gibanju priče rojstvu nove rase, ki ustreza božanskim Iniciatorjem Tretje Rase, ki bo v svojem notranjem življenju resnično "Čudežno Bitje."

Jaz mislim, da bomo opravili naše najbolj pravo služenje Društvu, če bomo nanj gledali na ta način, kot na dejansko entiteto, katere otroška leta in mistično otroštvo je potrebno vzgojiti. Obstajajo mnogi ljudje, ki vedo, da je z določenimi metodami mogoče sodelovati v sodelavčevem življenju duše; in če je to mogoče, četudi le za kratek čas, pri enem kolegu, potem je mogoče na enak način sodelovati tudi v širšem življenju velikih gibanj. Prišel bo čas za vse, ki so se predali tej ideji tako kot H. P. Blavatsky in drugi, ko bodo vstopili v notranje življenje tega velikega Bitja in delili upanja, stremjenja, herojstvo in neuspehe, do katerih nujno pride, kadar skupaj deluje tako veliko moških in žensk. Da bi to dosegli, bi morali stalno imeti na umu ta občutek združenosti; in si poleg tega prizadevati, da bi se dvignili v meditaciji, dokler ne bomo občutili širnosti utripanja teh brezštevlnih src, ki žarijo v herojskem namenu; morali bi poskusiti s humanizacijo našega mysticizma; "Mi lahko dosežemo Univerzalni Um le preko umov človeštva," in mi lahko prodremo v njihovem ume le s stalno koncentracijo, s prizadevanjem, da bi spoznali njihove misli in čutenja, dokler ne nosimo v domišljiji stalno s seboj," kot je zapisal Walt Whitman, "tista ljubka bremena, moškega in ženske."

Doba Duha

Irish Theosophist, 15. Junij 1897

Jaz sem del vsega, kar sem srečal:
pa vendar je vsa izkušnja obok, skozi katerega
se svetlika neprehojen svet ...
.... pridite, moji prijatelji,
ni prepozno, da poiščemo novejši svet.

Ulysses - J. Joyce

Nismo več otroci, kakršni smo bili na začetku. Duh, ki se je, spodbujen z nekim božanskim namenom, že dolgo tega spremenil v nedoločno, megleno, nakopičeno naravo, je vendar doživel, pa čeprav je vztrajal skozi mnoga obdobja mladosti, zrelosti in starosti, svoja preoblikovanja. Njegovo radostno, čudovito otroštvo je, potem ko se je cikel za ciklom zavil v dremež, naredilo prostor bolj določnim namenom, tako da je sedaj star ter obremenjen z izkušnjo. Ni starost tista, ki duši njegov ogenj, vendar pa ta ne bo znova obnovil dejavnosti, ki mu jo je podarila modrost. In tako se dogaja, da ljudje počivajo z občutenjem, ki ga prevajajo v utrujenost od

življenja zaradi navajenosti na radosti in namene svoje rase. Čudijo se uroku, ki je njihove očete silil k snovanju in izpeljevanju dejanj, za katera se jim sedaj zdi, da nimajo večjega pomena kot vrtinec prahu. Toda tudi njihovi očetje so šli skozi to utrujenost in jo v strahu skrivali eden pred drugim, kajti pomenila je odlaganje žezla, odmiranje imperijev, ohlajevanje toplote doma, vse le zaradi glasu, katerega notranji pomen se je razkril le enemu ali dvema med tisoči.

Duh se težko izvije iz otroštva, s katerim na novo odene svojo naravo ob vsakem novem rojstvu, ko se objavi neskladnost med oblačilom in tistim, ki ga nosi; ko postane okoli njega stkana tkanina radosti in sanj pretesna, da bi nudila ustrezno zavetje; ko trepeta izpostavljen vetrovom, ki pihajo iz neznanega. Skupaj s kakšnim tovarišem, ki je še vedno radosten, zadovoljen in usklajen z naravo, ki napolnjuje sadovnjake s cvetjem in škropi žive meje z orošenimi rožicami, se potikamo v mraku. Smejoče se ustnice izgovarjajo želje - ki so bile do to tega trenutka še naše. Nato pa duh nena doma, brez opozorila, zdrsne v neizmerljivo starost; zazre se v nas kot sfinga; naše ustnice po stari navadi odgovorijo, govoreč o ljubezni in upanju, za katera vemo, da sta za vedno izginila iz nas. Tako nas uro za uro bič neskončnega potiska iz vsakega kotička in vogala življenja, ki je za nas prijetno. In to se stalno dogaja takrat, ko je vse oblikovano po naših željah; nato v naš sen na široko vstopi gospodar bliska; spreleti nas preblisk o velikem onostranstvu, preplavljenem z mogočnimi, zmagoslavjnimi, žarečimi bitji; naša lastna dela pa postanejo za nas neskončno majhna; barve naše domišljije, nekoč sijoče, postanejo, ko na njih posijejo žareče luči Boga, blede. Mi najdemo le malo sladkosti v srcu, ki ga naklonimo nekemu in nato drugemu ljubemu, in katerih oblik je ogromno, ki ječijo iz mnogovrstnega bivanja; mi vemo, da je stare ljubezni konec. Res je, da obstaja sladkost v pesmi ali v prikupnem poustvarjanju lepote, ki jo vidimo, vendar pa nam Mag lepote šepeta o svoji umetnosti, o tem, kako smo bili z njim, ko je postavljaj temelje sveta, in neizpete pesmi, tako da strune postanejo ravnodušne. Ko prejemamo ta sporočila starosti, postanejo naši

grehi brez vrednosti. Še vedno nam godi, če nas glas hvali, vendar pa postajamo lenobni v podjetjih, pri katerih je ostroga delovanja slava ali odobravanje ljudi. Na neki točki v preteklosti smo se strahovito borili za sladko laskanje, ki ga ljudje poklanjajo častihlepni osebnosti; toda neskončno je stalno v človeku; iskati smo začeli druge svetove in odkrili, da hvala s strani ljudi še ni pomenila sprejema s strani bogov.

Toda polaganje nevidnega prsta na naše ustnice, ko naj bi spregovorili, opozarjajoče utripanje srca, ko naj bi ljubili, tako da postajamo prezirljivi do življenjskih nagrad, ne pomeni, da je duh prenehal delovati, da se je visoko cenjena lepota sfer skrivnostno spremenila v kaos, tako kot mogočni tempelj v puščavi prekrije pesek, pred očmi redkih barbarov, ki so pre-slabotni, da bi obnovili njegov starodavni sloves in ritual njegovih nekoč sijočih občestev. Preden se lahko mi, rasa somraka, ki smo bili nekoč sijoči otroci zore, povrnemo v tišino, mora biti dosežen naš namen, moramo prevzeti nadzor nad naravo, ki nas sedaj preplavlja in potiska med ognjene jate zvezd in tavajoče ognje. Ali se zdi to zelo široko in preveč oddaljeno? Ali vzdihujete že dolgo, zelo dolgo? Ali pa se zdi brezupno, vam, ki se s trepetajočo nogo morda vračate večer za večerom z nepomembnega dela? Toda iz ozadja vseh teh stvari se odvije obnova, ko umreta ljubezen in žalovanje; ko popustita svoj oprijem duha in se ta potopi v samega sebe ter zre na zaničevanja vredno zaobljubo tistih, ki so, tako kot on, utrujeni dediči tako velikih usod. Tedaj se kot prebujanje zore porodi nežnost, ki je najbolj globoka poteza njegovega bivanja in ki v načrtovanju in izvajanju ne pozna nobene utrujenosti, ker se hrani iz Prvega Izvira. Te slabotne otroke nekoč slavnih duhov zore lahko iz širnega obupa dvigne le ogromno upanje, kajti ogenj jih ne bo okrepil za ponavljanje nepomembnih dejanj, ampak le za večno podjetje, za namen prastare bitke, ki se odvija skozi dobe, za vojno v nebesih, za spor med Titani in Božanstvom, ki je del nikoli končanega boja človeškega duha, da bi uveljavil svojo nadvlado nad naravo. Bratstvo, izjavljanje idealov in filozofij, so le klici množicam, ki jih

je pobila ta gora narave, ki se pne nad njimi, da bi se znova dvignile, združile, pretresle nebesa in sedla na prestole mogočnih.

Ko Titan v človeku razmišlja o tem starem, starem namenu, iz katerega je bila zbrana vsa izkušnja, se bo v njem še enkrat sprožilo bliskanje in oživilo njegovo voljo. Zato se kot padli arhangel z neomajno odločnostjo dvignimo iz obupa in utrujenosti, zakličimo še enkrat star herojski klic tistih velikih moči, ki nas polnijo s čutenjem vznemirjenja in obnove, našim padlim tovarišem, da bo zamrmralo skozi sfere, "Pokopani Titan se je znova zganil, da bi Njemu iztrgal prestol."

Gore

Irish Theosophist, 15 maj 1896

Medtem ko živimo med našimi stenami na pol nezaznavno izgubimo nekaj od naše naravnosti in se obnašamo kot bitja civilizacije, ki ji pripadamo. Vendar pa se tu nikoli dejansko ne počutimo kot doma, pa čeprav je morda naše otroštvo obdano z nežnimi spomini na stare sobe in privlačne vrtove, v katerih smo preživeli srečne, brezskrbne ure. Obstaja hiša, tempelj, ki ni bil zgrajen z rokami; morda smo jo imeli zgolj za barako, ko smo jo prvič postavili ter pred njenimi vrati odložili naše kraljevske posesti, ko smo vstopili, kajti nebesa in nebo nebes ne morejo vsebovati vse naše slave. Toda sedaj se zdi dovolj velika, tako da se počutimo v njej domače ter najdemo kraje, ki se zdijo bližje od pristopa k našemu prvemu življenju. Takšne so gore. Ko ležim tukaj na ogromnem kalupu pobočja, prekitem s tako občutljivimi šopki drobnih zelenih listov, razumem nekaj o hrepenenju tistega, ki je rekel: "Oči dvigujem proti hribom, od koder sem dobil pomoč." Oh, toda zrak je sladek, je sladek. Dih zemlje, kaj mi šepetaš? Ko poslušam, poslušam, vem, da ni šepet, ampak pesem iz najglobljih globin, glas, ki pozdravlja svoje velike tovariše v prostorih etra, katerih brezštevni toni v svojih neskončnih prilagajanjih nam govorijo

jasno tudi v naši majhnosti. Naše ustnice obmirujejo v spoštovanju; ne drznemo si ponoviti to, kar mislimo. Te gore so svet kraj v naši keltski tradiciji. Sveti kraj skrivnosti, na katerem so imeli včasih svoj dom Tuatha de Danaans. Vzdihnemo, razmišljujoč o izginuli slavi, a gledamo z upanjem v izpolnitev prerokbe, ki jo je zabeležil videc iz neke druge tradicije, da bodo ognji Druidov nekoč spet zažareli na teh gorah. Ko jih ovije vijolično obilje noči, se zdi, da temne gomile oddajajo žarečo svetlobo; velike senčne oblike, pastirji naše rase, ki privabljajo in zbirajo; mnogobarvni vetrovi, ki valijo svoje zračne valove sem ter tja. Erin, srce in dom tako številnih mističnih ras, otok Usode, k tebi se bo zopet povrnila duhovna magija, ki je drhtela v tebi tako dolgo tega. Ko sestopamo in se vračamo v življenje; ne življenje, ki bi si ga želeli, ne življenje, ki ga bomo imeli, razmišljamo z žalostjo in bolečino, s strastjo, o razpotjih, po katerih se bo naša rasa še enkrat povrnila k naravi, duhu in svobodi.

Zagledani smo se vrnil z mističnih gora
odetih v rdečino in ognjeno zlato;
iz srca mračnih izvirov
so se po zvezdni poti valili uročeni ognji.

Zagledani smo se vrnil - razmišljujoč o jutri,
o železnem brbotanju oddaljenega mesta:
nismo mogli jokati v svoji grenki žalosti,
a veselje je zašlo kot arktično sonce.

Koncentracija

Irish Theosophist, 15. Februar 1893

Onstran budnosti, sanjanja in globokega sna se nahaja Turya. Tu prihaja do popolne spremembe stanja; znanje, ki smo ga prej iskali v zunanem svetu, je sedaj prisotno v zavesti; ideje univerzalnega uma se objavljajo kot duhovne intuicije. Vstop v to stanje se odvija preko stanj Jagrat, Svapna in Sushupti; v njem je uresničena tista duhovna združenost, hrepenenje po kateri dvigne dušo navzgor skozi senčne svetove sanjanja in globokega sna. Mislil sem, da bi bilo potrebno razširiti kratko opombo iz prejšnje številke z dodatnimi pojasnili o koncentraciji, kajti ta izraz lahko, če ga ne povežemo s stanjem Turya, napačno razumemo in si tako ustvarimo lažen vtis, da je duhovnost nekaj, kar naj bi iskali izven nas. Stanja budnosti, sanjanja in globokega sna ustrezajo objektivnim svetovom, medtem ko je stanje Turya subjektivno in vključuje vse ideale. Če je temu tako, potem ne moremo nikoli iskati resnice izven nas samih; stvari, za katere predvidevamo, da jih bomo nekoč spoznali v duhovni zavesti, morajo biti v njej prisotne že sedaj, kajti v duhu so vse stvari večno prisotne. Napredovanje proti temu stanju se meri z uresničevanjem stanj: mi smo na poti, ko se v

najbolj notranjih področjih našega bitja vzdigne krik dolgo ujetih človeških duš; tedaj smo na naši poti proti združenosti.

Bhagavad-Gita, ki je razprava o radža jogi, poudarja pomen treh vidikov koncentracije. Osvoboditev se doseže s pomočjo delovanja, predanosti in duhovnega razlikovanja; ti vidiki ustrezajo trem kvaliteta v človeku in v naravi, ki so znane kot Tamas, Rajas in Satva. Tamas je groba, materialna ali temna kvaliteta; Rajas je dejavna in strastna; svojstva Satve pa so svetloba, mir, sreča in modrost. Nihče ne more, dokler se še nahaja v telesu, ubežati delovanju teh treh kvaliteta, kajti izraža jih narava, ki je sestavljena iz njih. To moramo spoznati in nadaljevati z delovanjem, stremljenjem in mišljenjem, brezosebno ali z nekim univerzalnim vzgibom, tako da narava lahko dovrši te stvari. Nobeni od teh metod se ni mogoče odpovedati ali pa jo zanemariti, kajti Duh se giblje v vseh, ki so njegova dela, tako da se moramo naučiti istovetenja z gibajočimi se silami narave.

S stalno prisotnostjo ideje o bratstvu v mislih, z delovanjem - ki ga lahko tolmačimo kot služenje v nekem človekoljubnem gibanju - čistimo Tamas.

S čistim vzgibom, ki je Filozofov Kamen, silovito silo v alkimiji narave, spreminjamo grobo v subtilno, začenjamo tisto evolucijo, ki bo na koncu spremenila oblačilo duše v redko, dolgo pričakovano, prvobitno substanco. Predanost je najvišja možnost za Rajas; to kvaliteto, ki jo vedno privlačijo in zapeljujejo lepe utvare slave, bogastva in moči, je potrebno usmeriti proti temu, kar dejansko išče, večno univerzalno življenje. Kanali, skozi katere mora valovati navzven, so duše drugih ljudi, tako da doseže Eno Življenje preko mnogih. Duhovno razlikovanje pa mora biti cilj Satve. "Ničesar ni, ne oživljenega ne ne-oživljenega, ki bi bilo izven mene," pravi Krišna. In sledi TEGA bi morali iskati v vseh stvareh in ga obravnavati kot vzrok za alkimistične spremembe v Tamasu, kot tistem, ki odpira valujočo ljubezen Rajas. Z nenehno vztrajnostjo te subtilne analitične sposobnosti začenjamo postopoma zaznavati, da tiste stvari, za katere smo prej mislili, da so vzroki, dejansko sploh niso vzroki; da obstaja v vseh stvareh le en

vzrok, “Atma, ki prežema to vesolje. Le s približevanjem njej se telo, organi, Manas in Buddhi, prilagajajo svojim ustreznim predmetom kot da bi jih prilagajal (nekdo drug)” (*The Crest Jewel of Wisdom*). Z združitvijo teh treh načinov, delovanja, predanosti in duhovnega razlikovanja, v en sam način in s stalnim ohranjanjem njegove svetlobe do neke mere spremljamo gibanja duha.

To skladno delovanje vseh kvalitete naše narave, zaradi univerzalnih namenov in brez osebne vzgibe, predstavlja sinhrono vibracijo tistemu višjemu stanju, o katerem smo govorili na začetku. Zato postanemo eno z njim. “Ko modri človek spozna, da so edini zastopniki delovanja te kvalitete, in dojame tisto, kar je nadrejeno kvalitetam dobrote, delovanja in ravnodušja – in je so-obstoječe s telesom, je osvobojen ponovnega rojstva in smrti, starosti in bolečine, ter pije vodo nesmrtnosti.”

Apolonova maska

Irish Theosophist, 15. April 1893

V meni se vzdiguje tradicija mirnih, spokojnih let, dob, pred polbogovi in heroji, ki so garali pri ustvarjanju Grčije, dolgo dobe pred izgradnjo templjev in bleščečih palač v njenih dnevih slave. Dežela je bila idilična; v njenih gozdovih je vladala negibnost kot pred rojstvom neprebujene lepote, ki globoko diha v počitku. Tu pa tam se je iz majhnih vasi dvigoval dim, naokoli pa so hodili sanjavi ljudje. Ti so zrastle, nekoliko garali na svojih poljih, hodili za svojimi ovcami in kozami, se poročali in se postarali, a nikoli prenehali biti otroci. Častili so bogove s starodavnimi obredi v majhnih lesenih templjih in poznali mnoge stvari, ki so v kasnejših letih zdrsnile v pozabo.

V bližini enega od teh svetišč je živel duhovnik, star mož, zaradi katerega preproste in spoštljive narave so ga ljubili vsi v okolici. Ko je nekega poletnega večera sedel pred svojo kočo, je k njemu prišel tujec, katerega je povabil, da bi skupaj pojedla obrok. Tujec se je usedel in mu začel pripovedovati mnoge čudovite stvari, zgodbe o čarobnosti sonca in svetlečih bitjih, ki se gibljejo ob vratih dneva. Stari duhovnik je na toplem soncu postal zaspan in zadremal. Nato je tujec, ki je bil Apolon, vstal in v pre-

obleki starega duhovnika vstopil v majhen tempelj, nakar so k njemu eden za drugim prihajali ljudje.

Agathon, poročeni mož, ga je nagovoril: “Oče, ko se sklanjam po poljih ali ko povezujem trte, se včasih spomnim, kako si rekel, da je mogoče bogove častiti tako, da te stvari počnemo kot žrtvovanje. Kako je mogoče, oče, da zalivanje korenin s hladno vodo ali obrezovanje vej lahko nahrani Zevsa? Kako se lahko žrtev pojavi pred njegovim prestolom, če jo tja ne poneseta ogenj in para?”

Apolon: “Agathon, vsemogočni oče ne živi zgolj v etru. On se nevidno giblje v soncu in zvezdah, in ko se te vrtijo okoli in okoli, prodrejo v gozdove in cvetje in potoke, in vetrovi jih stresajo kot liste vrtnic. Velik, nenavaden in svetel si on daje delo v notranjosti, in na koncu časa bo njegova svetloba sijala, da jo bodo videli ljudje, kako se giblje v svetu plamena. Pomisli torej, ko se kriviš nad svojimi polji, kaj hraniš in kaj se vzdiguje v njihovi notranjosti. Vedi, da vsaka cvetlica, ki zraste v tišini dobrov, čuti znotraj in od daleč bližanje neizrekljivega življenja in se radosti. One odsevajo to življenje tako kot se tudi v majhnih mlakah blešči svetloba zvezd. Agathon, Agathon, Zevs ni nič večji v etru kot je v listu trave, in himne ljudi zanj niso nič bolj sladke kot malo vode izlitate na eno od njegovih cvetic.”

Agathon je odšel in se nežno sklanjal nad svojim sadnim drevjem in trtami ter ljubil vsako od njih bolj kot poprej in tako postajal bolj moder v mnogih stvareh, ko je pazil na njih in veselo delal za bogove.

Nato je spregovoril pastir Damon, “Oče, ko čreda smuka listje, se v meni porajajo sanje; zaradi njih postaja srce bolno od hrepenenja; gozdovi izginejo in ne slišim več meketanja ovc ali njih šelestenja; kličejo me glasovi iz tisočih globin, šepetajo mi, rotijo me sence, ki so bolj ljubke kot petje zemeljskih otrok, tako da sem ves omotičen, ko jih poslušam. Oče, zakaj slišim stvari, ki jih drugi ne, glasove, ki kličejo neznane lovce divjih polj ali pastirje, ovčarje zvezdnih čred?”

Apolon je odgovoril, “Damon, pesem se je prikradla iz tišine, ko bogov še ni bilo, in tisoče dob je preteklo, preden so ti prišli, priklicani od glasbe; in tisoče dob so oni poslušali, preden so se pridružili glasbi; nato so svetovi okoli njih postajali mračni in pred njimi so se začela klanjati svetleča bitja. Ti, njihovi otroci, so nato začeli prepevati pesem, ki prikliče in prebudi življenje. Ono je gospodar vseh stvari, ki so se naučile njihove glasbe. Damon, ne oziraj se na sence, ampak na glasove; glasovi ti prinašajo sporočilo bogov. Nauči se njihove pesmi in jo vedno znova in znova prepevaj ljudem, dokler ne bodo tudi njihova srca bolna od hrepenenja in bodo lahko slišali pesem v sebi. Oh, sin moj, vidim, kako se ji bodo pridružili narodi kot v zboru; in ko jo bodo slišali, bodo hiteči planeti zmanjšali svojo hitrost in se umirili, in ljudje bodo zavladali zvezdam.” Obraz boga je zasijal skozi obraz starca, se napolnil z globokim spoštovanjem in bil tako poln skrivnostnosti. Damon, ovčar, se je umaknil in v njegovem srcu se je prižgal ne navaden ogenj.

Nato sta se pred Apolona postavila ljubimca, Dion in Neaera. Dion je spregovoril, “Oče, ti, ki si tako moder, ali nama lahko poveš, kaj je ljubezen, tako da je ne bova mogla nikoli zgrešiti. Stari Tithonius zmajuje s svojo sivo glavo, ko greva mimo; on pravi ‘le pri nespremenljivih bogovih je ljubezen trajna, pri ljudeh je čas ljubezni kratek in njena sladkost hitro mine.’”

Neaera je dodala, “Ali ni res, oče, da se mu zasanjajo oči, ko se spomni starih dni, ko je bil srečen in ponosen na ljubezen kot midva.”

Apolon: “Otroka moja, povedal vama bom legendo, kako je prišla ljubezen na svet in kako lahko ostane trajna. Na visokem Olimpu so imeli bogovi zbor, da bodo naredili človeka; vsak je prinesel darilo in dal človeku nekaj od svoje lastne narave. Afrodita, najbolj ljubka in sladka, je razmišljala in je hotela človeku dodati nekaj nove dražesti, toda Eros je zaklical, ‘naj ne bo tako ljubez odzunaj, naj bo bolj ljubez odznotraj. Položi vanj svojo dušo, o mati.’ Mogočna mati se je nasmehnila, in tako je bilo. In sedaj, kadarkoli je ljubezen takšna, kot je njena, ki ne zahteva nič v povračilo,

ampak sije na vse, kar more, potem v njej prebiva ljubezen Afrodite in postane zaradi njene prisotnosti nesmrtna.”

Dion in Neaera sta odšla, in ko sta hodila domov skozi gozd, ožarjen in vlažen v večerni svetlobi, sta se stisnila drug k drugemu; in ko je Dion pogledal v njene oči, je v njih videl nov žarek, vijoličen, čaroben, sijoč; v njih je bila prisotna Afrodita, tam je bilo njeno svetišče.

Nato sta prišla k Apolonu vnuka starega Thithoniusa in zaklicala, “Poglej rožice, ki sva ti jih prinesla; nabrala sva ti jih doli v dolini, kjer rastejo najlepše.” In Apolon je rekel, “Kakšno modrost naj ponudim otrokoma, da se je bosta lahko spomnila? Za njiju najlepšo!” Ko je vstal in ju pogledal, je z njegovega obraza zginila maska starosti in skrivnostnosti, in pred njima je stal bleščeč v svetlobi; otroka sta se v radosti zasmejala tej lepoti; sklonil se je in ju poljubil na čelo in nato izginil v svetlobi, ki je bila njegov dom. Ko je za modrimi griči začelo toniti sonce, se je stari duhovnik z vzdihljajem prebudil in rekel, “Oh, ko bi le lahko govorili tako modro kot to počnemo v sanjah.”

Jagrata, Svapna, Sushupti

Irish Theosophist, 15. januar 1893

Medtem ko so filozofski koncepti starodavne Indije v zvezi z religijo in kozmogonijo v naših deželah do določene mere znani in cenjeni, pa je njena psihologija, ki je tesno povezana z njeno religijo in metafiziko, za nas sorazmerno nepoznana. V Evropi so se največji umi ukvarjali s špekulacijami o zakonih in aspektih fizične narave, medtem ko so se bolj poduhovljeni Hindujski poglobljali v raziskovanja narave življenja samega; z nepretrganim stremljenjem, predanostjo, introspekcijo in samo-analizo, so si pridobili široko znanje o stanjih zavesti, v katera lahko vstopi človek; odkrili so anatomijo uma in opisali mnoga stanja, ki se nahajajo med človekovim normalnim budnim stanjem in končnim stanjem duhovne svobode in združenosti z BRAHMO, kar je bil cilj tako religije kot znanosti. Najbolj zanimiva med njihovimi idejami je bila analiza stanj zavesti, v katera vstopamo v med spanjem. Grobo rečeno lahko ta razdelimo v dve, ki skupaj z budnim stanjem tvorijo trojico stanj, skozi katera prehaja vsaka oseba, pa najsi se tega zaveda ali ne. Ta stanja so znana kot: Jagrata - budnost, Svapna - sanjanje in Sushupti - globok sen. Slovenske ustreznice teh besed ne ponujajo nobene predstave o teh stanjih. Indijci menijo, da se, ko prei-

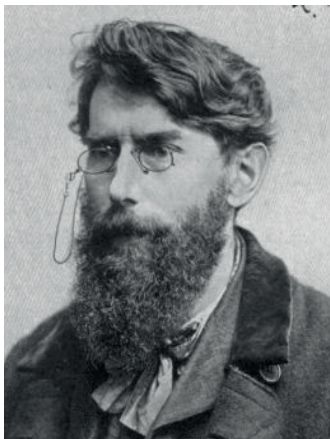
demo iz stanja Jagrata, onstran meje kaosa, vstopimo v Svapno in Sushupti, v realna stanja bivanja. Sushupti, najvišje, je bilo spoznano kot duhovno stanje; tu se duša dotakne širših centrov v velikem življenju in stopi v stik z nebeškimi inteligencami. Združitev teh stanj v eno je eden izmed rezultatov Raja-Yoge; v tem stanju chela ohrani spomin o tem, kaj se je zgodilo, ko se je njegova zavest nahajala na ravneh Svapne in Sushupti. Vstop v ta stanja po mojem mnenju ne bi smeli razumeti tako kot da je um v iskanju takšne izkušnje zapustil svoj tabernakelj iz mesa. Za to odhod iz fizične oblike ni nič bolj nujen kot za jasnovidnost, vendar pa je nujen prenos naše zavesti z ene ravni na drugo.

Ker mi porajamo Karmo tudi v stanjih sanjanja in globokega sna in ker ta lahko nato tako pomaga kot ovira dušo pri njeni evoluciji, je pomembno, da bi morali narediti določene korake proti združitvi teh stanj, tako da bi lahko znanje in modrost kateregakoli od njih uporabili za izpopolnjevanje drugih. Naše misli in dejanja v budnem stanju delujejo na sanjanje in globok sen in naše izkušnje v slednjih vplivajo na nas v budnem stanju, s pomočjo sugestije in drugih sredstev. Razlog za to, da se ne spominjamo tega, kar se dogaja v stanjih Svapna in Sushupti, je v tem, da astralna materija, ki običajno obdaja miselni princip, ni dovolj subtilna, da bi v popolnosti zabeležila izkušnjo na bolj duhovnih ravneh zavesti. Da bi povečali odzivnost na bolj duhovni ravni, da bi povečali odzivnost na bolj subtilno materijo, moramo izvajati koncentracijo in tako zvišati vibracije, ali z drugimi besedami, razviti ali izpopolniti astralni princip. Sodobna znanost se hitro približuje zaključku, da razlike, ki jih zaznavamo v predmetih okoli nas, niso razlike v substanci, ampak razlike v vibriranju določene substance. Vzemimo na primer bakreno žico; pošljimo skozijo električni tok in postopoma povečujemo njegovo jakost, pa bo prišlo do pojava zvoka, toplote in svetlobe, do zaporednega pojavljanja barv spektra. Na podoben način se pri povečani jakosti v izvajanju kateregakoli dejanja zavest postopoma prenaša z nižje na višje ravni. Da bi poudarili ali usmerili razvijajoče se sposobnosti v ustrezen kanal, je potrebno nenehno stremljenje. Vzemite

neko idejo - na primer, duhovno združenost vseh stvari - nekaj, kar je mogoče uresničiti le z našo popolno potopitvijo v duhovno naravo. Poskušajte vsako dejanje izvajati v luči te ideje, naj postane predmet spoštljivega mišljenja. Če pri tem vztrajamo, bomo postopoma postali zavestni na višjih ravneh, kajti sila koncentracije ponese um onstran budnosti v stanji Svapna in Sushupti. Obdobje med spanjem in budnostjo, ki je bilo prej tema, bodo začeli prekinjati prebliski zavesti ali pa nas bo med dnevom obiskalo tovrstno znanje. "Tisti, ki je popoln v predanosti, najde duhovno znanje, ki se v njem pojavlja spontano," pravi Krišna. Patanjali priporoča naj razmišljamo o znanju, ki se pojavlja v sanjah; če razmišljamo o takšnih izkušnjah, se nam razkrijejo številne stvari, ki so povezane z njimi, in tako postopoma postane znano in privlačno celotno senčno področje, mi pa bomo pridobili vedenje o naši lastni naravi, ki bo neprecenljivo in katerega ni mogoče pridobiti na drug način.

Devica in otrok - AE

George William Russell se je rodil 10. aprila 1867 v Lurganu, v okrožju Armagh na Irskem, kot najmlajši od treh sinov za glasbo navdušenega računovodje. Leta 1878 se je njegova družina preselila v Dublin, vendar pa je po navadi preživljala počitnice v Armaghu, kjer je leta 1880 George prvič začutil, da bi poskusil z risanjem in pisanjem. Istega leta je začel obiskovati tečaje v Metropolitan School of Art, od leta 1882 do 1884 pa je bil vpisan na Rathmines College, kjer je prejel več

nagrad iz matematike, klasične književnosti, jezikov in lepopisja ter se odlikoval po skoraj fotografskem spominu in doživel svoje prve okultne vizije.

Leta 1884 je George William spoznal W. B. Yeatsa, ki je leta 1885 ustanovil Dublin Hermetic Society, medtem ko je bila v Dublinu naslednjega leta ustanovljena tudi loža Teozofskega društva. Postal je član obeh organizacij, vendar pa se je leta 1888 oddaljil od Yeatsa. Istega leta je začel uporabljati psevdonim AE, ko je narisal niz slik pod skupnim naslovom *Birt of Aeon*. Leta 1890 je AE začel delati kot računovodja in se pridružil Ezoterični Sekciji Teozofskega društva. V letih 1892-97 je napisal mnoge članke in pesmi za *Irish Theosophist* in *Irish Homestead* ter leta 1897 opustil delo računovodje, da bi se posvetil organiziranju kmetijskih zadrug.

Leta 1898 se je George William poročil z Violet North, izstopil iz T.D. in obnovil delovanje Hermetic Society. Štiri leta kasneje se mu je rodil sin Diarmuid.

Od leta 1902 do 1909 je bil AE član literarnega kroga Georga Moora, sodeloval z Jamesom Joyceom in napisal več pesniških zbirk, igro *Deidre* ter bil urednik *Irish Homestead* in pesniške zbirke *New Songs*, številnih irskih pesnikov. V naslednjih letih je George William Russell nadaljeval s pisanjem pesmi; od leta 1923 do 1930 pa je bil urednik *The Irish Statesman*.

Umril je 17. julija 1935 v Bournemouthu, v Angliji, pokopali pa so ga v Dublinu.

W. B. Yeats je napisal, da je bil AE "najbolj poduhovljen in prefinjen pesnik svoje generacije, vizionar, ki bi ga lahko postavili ob bok Swedenborgu in Blakeu".